ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTERAIRE أزتاك جريدة يومية سياسية وأدبية - الدورة المؤولة - إفها دروشتيان

200.000 Լ.Ո. 100-ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 201 (27272) ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2026 8 ԷՋ

ԹՐԱՄՓ. «ՀԱՒԱՆԱԲԱՐ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՀԱՆԴԻՊԻՆՔ ՔԻՄ ԵՈՆԿ ՈՒՆԻ ՀԵՏ»

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ յայտարարեց, որ հաւանաբար այս շաբաթ Չինաստանի մէջ հանդիպի Հիւսիսային Քորէայի ղեկավար Քիմ Եոնկ Ունի հետ: Այս մասին հաղորդեց «Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութիւնը:

Թրամփ Չինաստան մեկնելէ առաջ լրագրողներու հետ զրոյցի ընթացքին նշած է, որ հաւանական հանդիպման Հիւսիսային Քորէայի ղեկավարի ներկայութիւնը կախեալ է Չինաստանի նախագահ Շի Ճինփինկէն:

«Ճինփինկը մէկ ամիս առաջ հոս էր, եւ մենք նաեւ պիտի հանդիպինք նախագահ Փութինի հետ: Հաւանաբար նաեւ հանդիպինք Քիմ Եոնկ Ունի հետ: Ատիկա լաւ պիտի ըլլայ. մենք շատ բաներու հասնելու կարելիութիւն ունինք», ըսած է ան:

Նշենք, որ Թրամփ երէկ առաւօտեան հասաւ Ֆիլիփեան կղզիներու մայրաքաղաք Մանիլա՝ ԱՍԵԱՆ-ի վեհաժողովին մասնակցելու համար:

ԿԱՐԾԻՔ

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրքիոյ նախագահի որդիին Լիբանան այցելութիւնը միանշանակ հակազդեցութիւններու դուռ չբացաւ: Պարզ էր, որ յատկապէս հիւսիսային շրջանը, ուր երկար ատենէ ի վեր Անգարան յատուկ քաղաքականութիւն կը կիրարկէր ազդեցութեան գօտի ստեղծելու համար, միայն դրական արձագանգ պիտի ունենար՝ Լիբանանի փրկութեան բանալին Թուրքիոյ մօտ նկատելու առումով: Աւելի՛ն, կայ զանգւած մը, որ ինքզինք կը նկատէ Օսմանեան կայսրութեան օրուան քաղաքացիներուն ժառանգորդը, այլ խօսքով՝ այսօրուան Թուրքիոյ քաղաքացին: Ուսումնասիրուած ձեւով նաեւ տարիներէ ի վեր Թուրքիոյ քաղաքացիութիւն կը շնորհուի օսմանեան քաղաքացիներու շառաւիղներուն:

Բազմաոլորտ են քաղաքական բնագաւառները, որոնց մէջ Անգարան աշխուժ քաղաքականութիւն կը շարունակէ տանիլ: Օսմանականութիւնը արդիականացնելու այս գաղափարախօսութիւնը, որ արտաքին գործոց նախկին նախարարներէն Տաւութօղլուի կողմէ ամէնէն շատը առաջ մղուեցաւ, այսօր շօշափելի տեսք կը ստանայ: Միայն քաղաքացիներու շառաւիղներու հաւաքագրումով չի բացատրուիր անիկա: Օսմանական մշակութային ժառանգութեան պահպանման առաջադրանքը օրակարգի վրայ է Լիբանանի մէջ կրօնական առումով եւ յուշակոթողներու ճարտարապետութիւնը, կառուցումն ու պատմական տուեալները վերստին լոյսին բերելու յստակ ծիգերով: Ծինային անդրադարձումի այս պետական քաղաքականութիւնը պարզապէս ազդեցութեան գօտիի ընդլայնման, ենթահողի պարարտացման եւ Լիբանան ներգրաւուելու պետական քաղաքականութեան միջոցներ են:

Կայ բնականաբար նաեւ տնտեսական եւ առեւտրական բաժինը: Թրիփոլիի նաւահանգիստը այս առումով տարիներէ ի վեր թրքական ապրանքներու ներմուծման կարեւորագոյն կեդրոն է: Սուրիոյ դրացութեամբ, Թրիփոլիի նաւահանգիստին նկատմամբ կայ շրջանային հանգամանք ապահովելու մօտեցում, որուն գլխաւոր համակարգողը ներկայ ընթացքով Թուրքիան է:

Համալիր այս ծրագիրներուն պիտի գայ աւելնալու նոյն շրջանին մէջ բացուելիք օդակայանը: Թէեւ առաջին թռիչքները դէպի Եգիպտոսով կը շղարշուին, այդուհանդերձ հրապարակուող թռիչքներու ժամանակացոյցին առանցքային բաժինը կը վերապահուի թրքական տարբեր քաղաքներ թռչող եւ այնտեղէն դէպի Լիբանան ժամանող թռիչքներուն:

Իրանեան ազդեցութեան թուլացման, սէուտական Արաբիոյ պայքարի ներգրաւման այս օրերուն, Անգարան կ՚աշխուժացնէ իր առկայութեան ընդլայնումը Լիբանանի մէջ: Տարբեր պատուիրակութիւններու արանքին մէջ Թուրքիոյ նախագահին որդին կը ժամանէ Լիբանան: Առեւտուրի, բարեսիրութեան, մշակութային ժառանգութեան պահպանման օրակարգերէն դուրս ուշագրաւ է պաշտօնական Պէյրութի պետական արձագանգումը ոչ պետական կարգավիճակ ունեցող անձնաւորութեան:

Լիբանանեան տարբեր շրջաններ հակազդեցին այս գերարժեւորման երեւոյթին՝ զայն նկատելով հակոտնեայ պետական **փրոթոգոլին**: Սակայն յայտնապէս կան արտալիբանանեան յուշումներ Ռիատ-Անգարա մրցակցային մթնոլորտին մէջ յատուկ կարեւորութիւն տալու, դռները լայն բանալու Անգարայէն եկող պաշտօնական կամ այս պարագային արտաքնապէս ոչ պաշտօնական ներկայացուցիչներուն: Փոխհակակշռելու, բաժանեալ վիճակ ստեղծելու, տարբեր կեդրոններու ազդեցութեան գօտիներ ձեւաւորելու այս ընդհանուր քաղաքականութեան մէջ հիմա Անգարան առջեւ կը մղուի: Յուշումներ անպայման պէտք է եղած ըլլան լիբանանեան պետութեան ներկայացուցիչներուն՝ դռները լայն բանալու համար:

Նաւահանգիստ, օդակայան, ազդեցութեան գօտի, քաղաքացիներ եւ անվտանգային առումով թրքական սպասարկութեան կողմէ իրականացուող գործողութիւններ «պահանջուած անձեր»-ու առեւանգման տեսքով: Լիբանանեան խճանկարին մէջ նոր պատկեր է այս մէկը:

Թուրքիոյ նախագահի որդիին այցելութեան օրերուն իսկ պարզ դարձաւ, որ Լիբանան կը ժամանէ Սէուտական Արաբիոյ պաշտօնական ներկայացուցիչը: Պետութիւնը նոյն մակարդակով հանդիպումներ ունեցաւ Ռիատի դիւանագէտին հետ, որ ի դէպ առաջին անգամը չէ, որ կ՚այցելէ Պէյրութ: Տարբերութիւնը այն է, որ առաջինը պետական հանգամանք չունի, մինչ երկրորդը՝ իր պետութիւնը ներկայացնող դիւանագէտ է:

«Ա.»

ՎԱՆ. «ԻՐԱՆԻ ԴԷՄ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՈՒԱՇԻՆԿԹՐՆԻ ՀԱՄԱՐ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՉԳՁԳՈՒՈՂ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ՉԴԱՌՆԱՅ»

Իրանի դէմ պատերազմը Ուաշինկթընի համար հերթական ձգձգուող հակամարտութիւնը պիտի չդառնայ, ամերիկեան իշխանութիւնները պիտի չարտօնեն, որ այս դիմակայութիւնը եւս երկու տարի շարունակուի: Այս մասին յայտարարեց Միացեալ Նահանգներու փոխնախագահ Ճէյ.Տի. Վանս:

Ան «Ֆոքս Նիուզ» պատկերասփիւռի կայանին հետ հարցազրոյցի ընթացքին յայտնեց. «Մենք ամերիկացի ժողովուրդին ըսած ենք, որ այլեւս պիտի չներքաշուինք անվերջանալի պատերազմներու մէջ: Այո՛, նախագահը անհրաժեշտ նկատած է ոչնչացնել Թեհրանի հիւլէական ծրագիրը, եւ այո՛, իրանեան հիւլէական ծրագիրը Միացեալ Նահանգներու համար սպառնալիք կը ներկայացնէ: Սակայն մենք պիտի չարտօնենք, որ Իրանի հետ այս հակամարտութիւնը վերածուի 10 կամ 15 տարուան պարտաւորութեան, կամ, անկեղծօրէն, նոյնիսկ երկու տարուան»:

«Մենք այնտեղ յաւերժ պիտի չմնանք: Մենք խոստացած ենք, որ ատիկա պիտի չընենք: Եւ ես բացարձակապէս վստահ եմ, որ նախագահը մեզ ասկէ դուրս պիտի բերէ հիանալի արդիւնքներով», աւելցուց Վանս:

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տանըլտ Թրամփ յայտնեց, որ Իրան «պիտի վճարէ սուղ գին մը, որ նախապէս որեւէ պետութիւն չէ վճարած», եթէ Ուաշինկթընի սպառնալիք ներկայացնէ:

Շար.ը՝ էջ 8

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԵՏԸՆԹԱՑԻ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԸՆԴԴԻՄՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԻԾԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ՕՐԱԿԱՐԳԻՆ ՄԷՋ ՉԸՆԴԳՐԿՈՒԵՑԱՒ

Երէկ Ազգային ժողովը 54 դէմ, 33 կողմ ձայներով օրակարգին մէջ չէ ընդգրկած Հայաստանին մէջ ժողովրդավարութեան յետընթացի եւ քաղաքական հետապնդումներու վերաբերեալ ընդդիմադիր «Հայաստան» խմբակցութեան հեղինակած յայտարարութեան նախագիծը:

Խորհրդարանի քառօրեայի մեկնարկին «Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ ժողովրդավարութեան յետընթացը, քաղաքական հալածանքներու ենթարկուող անձերու իրաւունքներու պաշտպանութիւնը եւ իրաւական երաշխիքները» վերնագիրով նախագիծը ներկայացուցած է խմբակցութեան պատգամաւոր Լիլիթ Գալստեանը:

Յարակից զեկուցող, իշխող Քաղաքացիական պայմանագիր խմբակցութեան պատգամաւոր Արման Եղոյեան յայտնած է, որ նախագիծը բացասական եզրակացութիւն ստացած է պետահրաւական հարցերու մնայուն յանձնախումբին մէջ:

Քաղաքացիական պայմանագիր խմբակցութիւնը քննարկման աւարտին յայտարարած է, որ դէմ պիտի քուէարկէ նախագիծին:

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅՑԵԼԵՑ «ՇԱՂԶՈՅԵԱՆ» ԿԵԴՐՈՆ

ՀՅԴ Լիբանանի Կեդրոնական կոմիտէի ներկայացուցիչ Ալպեր Պալապանեան երկուշաբթի, 16 նոյեմբեր 2026-ին ընդունեց այցելութիւնը Մխիթարեան միաբանութեան պատուիրակութեան՝ գլխաւորութեամբ միաբանութեան Միջին Արեւելքի ընդհանուր մեծաւոր հայր Մեսրոպ Սիւլահեանի: Անոր կ՚ընկերակցէին Լիբանանի Մխիթարեան վարժարանի տեսուչ հայր Սերոբ Չամուրլեան եւ տնօրէն Կորիւն Նարեկ Ճենանեան:

Շար.ը՝ էջ 6

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ԵՐԿԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԼԻԿԱՅԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ, Միջին Արեւելքի պատասխանատու եւ Հայկական երեսփոխանական պլոքի ներկայացուցիչ Յակոբ Բագրատունի ընդունեց երկխօսութեան ազգային լիկայի պատուիրակութիւնը՝ գլխաւորութեամբ փրոֆ. Ռաէֆ Ռիտայի: Պատուիրակութիւնը կը բաղկանար բժիշկներ Ժան Ապու Հայտարէն, Հիւսէյն Նասրէտտինէն, Մոհամետ Սուպհի Եաղիէն եւ Սամիհ Պըրժաուիէն:

Հանդիպման ընթացքին շեշտուեցաւ ազգային երկխօսութեան կարեւորութիւնը եւ լիբանանեան քաղաքական տարբեր ուժերուն միջեւ հաղորդակցութեան աշխուժացման անհրաժեշտութիւնը՝ նպաստելու համար ազգային հարցերու շուրջ իրարհասկացողութեան մթնոլորտի ձեւաւորման:

Փրոֆ. Ռաէֆ Ռիտա շնորհակալութիւն յայտնեց երեսփոխան Բագրատունիին պատուիրակութիւնը ընդունելուն համար եւ անոր ներկայացուց երկխօսութեան ազգային լիկային նախաձեռնած այցելութիւնները, որոնք ընդգրկեցին լիբանանեան պաշտօնական, կուսակցական եւ խորհրդարանական քաղաքական ուժերուն մեծամասնութիւնը՝ տարբեր կողմերու միջեւ երկխօսութիւնը ամրապնդելու ճիգերուն ծիրին մէջ:

Իր կարգին Բագրատունի շեշտեց մանաւանդ ներկայ փուլին երկխօսութեան կարեւորութիւնը՝ գնահատելով այս շրջագիծին մէջ Երկխօսութեան ազգային լիկայի դերակատարութիւնը:

ՊԻԼԱԼ ԷՐՏՈՂԱՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՀՅԴ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՀԱՅ ԴԱՏԻ ՄԱՐՄԻՆԻ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՅԴ Լիբանանի Հայ դատի մարմինը Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողանի որդիին՝ Պիլալ Էրտողանի վերջերս Լիբանան կատարած այցելութեան վերաբերեալ հրապարակեց «Յիշողութեան, արժանապատուութեան եւ չմոռնալու պարտաւորութեան մասին» խորագիրը կրող արաբերէն հաղորդագրութիւն մը: Ստորեւ հաղորդագրութեան թարգմանութիւնը.

«Լիբանանը յիշողութեամբ կերտուած երկիր մըն է: Անոր լեռներն ու գիւղերը տակաւին իրենց մէջ կը պահեն 1915-1918 թուականներու Մեծ սովի պատմութիւնը: Այդ տարիներուն, կանխամտածուած շրջափակումը եւ օսմանեան իշխանութիւններուն վարած քաղաքականութիւնը սովամահութեան մատնեցին Լեռնալիբանանի բնակչութեան մեծ մասը: Ամբողջ ընտանիքներ անհետացան, իսկ գիւղեր ամայացան: Լիբանանցի մեծ հայրերն ու մեծ մայրերը այս պատմութիւնները սերունդէ-սերունդ փոխանցեցին, որպէսզի ժողովուրդը երբեք չմոռնայ հպատակեցման գինը:

Շար.ը՝ էջ 6

«ԴՐՕՇԱԿ»-Ի ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ

ԿԱՐՄԻՐ ԳԾԵՐԻ ՀԱՏՈՒՄՆ ՈՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱՉԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

ԷՋ 3

ՀԱՅ 136 -ԱՄԵԱԿԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՐ ԿԱՑ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2026

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՎ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԵՍՊԱՆԸ՝

ՊԸՐՐԻ ԹԻՒ 1701 ՈՐՈՇՈՒՄԻՆ ԿԱՌՉԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԴԻՐՔՈՐՈՇՄԱՆ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԸՆԴԳԾԵՑ

Խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրի Այն Թինեի մէջ ընդունեց Լիբանանի մէջ Ֆրանսայի դեսպան Փաթրիք Տիւրելը:

Հանդիպումի ընթացքին անդրադարձ կատարուեցաւ երկրի ընդհանուր կացութեան եւ քաղաքական ու ապահովական զարգացումներուն:

Պըրրի վերահաստատեց ՄԱԿ-ի Ապահովութեան խորհուրդի թիւ 1701 որոշումին կառչելու վերաբերեալ լիբանանեան պաշտօնական դիրքորոշման միասնականութիւնը, ինչպէս նաեւ այդ որոշումի կէտերուն գործադրութեան համար գործելիք որեւէ ուժի վրայ ՄԱԿ-ի լիազօրութեան, իսրայէլեան բռնագրաւումին վերջ տալուն եւ ժողովուրդին իր գիւղաքաղաքներ եւ գիւղեր վերադարձի կարեւորութիւնը:

Պըրրի նաեւ երեսփոխան Մըլհեմ Խալաֆը ընդունելով քննարկեց ընդհանուր կացութիւնը եւ քաղաքական նորութիւններ, ինչպէս նաեւ օրէնսդրական եւ ազգային հարցեր:

ՀԱՇԵՄ. «ԹԻՒ 1701 ՈՐՈՇՄԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ ՇՐՋԱԳԾԱՅԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ ԱՄՐԱԳՐԵԼՆ Է, ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԸ ԿՐՆԱՅ ԱՅՍ ԹՂԿԱՐԴԸ ԴԻՄԱԿԱՅԵԼ»

Ազատագրում եւ բարգաւաճում երեսփոխանական պլոքի անդամ Քասեմ Հաշեմ «Նաշրա» կայքին յայտնեց, որ Հարաւային Լիբանանի մէջ ՖԻՆԻԼ-ի առաքելութեան վերջ տալու ամերիկեան որոշումին համար ընտրուած պահը իսրայէլեան շահերուն կը ծառայէ:

Ան նշեց, որ Թել Աւիւը կ'ուզէ շըրջագծային համաձայնագիրի հեղինակութեան ամրագրման միջոցով միացեալ յանձնախումբերու ճամբով հասնիլ Լիբանանի հետ անմիջական կապի հաստատման եւ այդպիսով անցնիլ նոր փուլի, հակառակ այն իրողութեան, որ այս համաձայնագիրին հետ կապուած բանակցութիւնները անցեալ ժամանակահատուածին Լիբանանի օգտին որեւէ արդիւնքի չեն յանգած, եւ իսրայէլացիները կը շարունակեն իրենց յարձակումները, որոնք կը վկայեն յաջորդ փուլին աւելի մեծ ծաւալապաշտական մտադրութիւններու մասին:

Երեսփոխանը ըսաւ, որ վերջին երկու օրուան ընթացքին Միացեալ Նահանգները Լիբանանի շահագրգիռ կողմերուն տեղեկացուցին, որ միջազգային ուժերու ներկայ ձեւը այլեւս քննարկումէ դուրս բերուած է, յատկապէս որ հիմնականը ամերիկեան դիրքորոշումն է, եւ, ցաւօք միջազգային մակարդակով որոշում տուողը ամերիկեան կողմն է:

Ան յայտնեց, որ կարեւորագոյնը ձեւը չէ, այլ բովանդակութիւնը: Հակառակ այն իրողութեան, որ Լիբանան կը ձգտէր ՖԻՆԻԼ-ի առաքելութեան երկարաձգման ճամբով թէ՛ ձեւը, թէ՛ բովանդակութիւնը պահպանելու, սակայն ամերիկացիները, կարծէք, այլ տեղ են, եւ կը փնտռեն բանաձեւ մը, որուն ստեղծման կը նպաստեն իսրայէլացիները:

Հաշեմ նշեց, որ ՄԱԿ-ի Ապահովութեան խորհուրդի թիւ 1701 բանաձեւին վրայ առաջարկուող բարեփոխումներուն նպատակը շրջագծային համաձայնագիրի ամրապնդումն է, ինչ որ կարելի է բնութագրել իբրեւ ծուղակ, որուն մէջ Լիբանանը պէտք չէ իյնայ՝ ատոր հետեւանքներուն պատճառով:

Ան աւելցուց, որ Լիբանանը ի վիճակի է դիմակայել այդ ծուղակը միասնական ազգային ներքին դիրքորոշման միջոցով՝ նշելով, որ հանրապետութեան նախագահ Ժոզեֆ Աունի, խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի եւ վարչապետ Նաուաֆ Սալամի դիրքորոշումը թիւ 1701 որոշումին վրայ պնդում կը պարունակէ, սակայն Պըրրին աւելի հեռու երթալով յայտարարեց, որ կը մերժէ շրջագծային համաձայնութիւնը:

ՌԱՅԻ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏՆԷ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱՆՑԱԾ ՆՈՒՐԸ ՓՈՒԼԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

Մարոնիներու Ռայի պատրիարքը երէկ Պքերքէի մէջ ընդունեց իրաւաբան Իպրահիմ Ալֆրետ Թրապուլսին եւ անոր հետ անդրադարձաւ անձնական կարգավիճակի ու քաղաքացիական ամուսնութեան հարցերուն, ինչպէս նաեւ տարբեր համայնքներու կրօնական իւրայատկութիւններն ու սահմանադրական իրաւունքները յարգելու անհրաժեշտութեան՝ Լիբանանին բնորոշ բազմակարծութիւնը պահպանելու եւ համակեցութեան հիմերը պաշտպանելու համար:

Շար.ը՝ էջ 8

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐՈՒ ՏՈՒՉՈՒԹԻՒՆ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Նախագահութեամբ՝

ՆՈՐՍՍ ԱՐԱՄ Ա. ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

Կիրակի, 22 նոյեմբեր 2026-ին, Անթիլիասի մայրավանքի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր տաճարին մէջ, յընթացս սուրբ եւ անմահ պատարագին, տեղի պիտի ունենայ ծայրագոյն վարդապետութեան աստիճաններու տուչութիւն՝ հետեւեալ վարդապետներուն.

1.- Հոգշ. Տ. Վահրիճ վրդ. Ղարախանեանի
2.- Հոգշ. Տ. Վաչէ վրդ. Պալըքճեանի
3.- Հոգշ. Տ. Վիգէն վրդ. Տալգըլըճեանի
4.- Հոգշ. Տ. Պսակ վրդ. Թէփիրճեանի
5.- Հոգշ. Տ. Յովակիմ վրդ. Բանճարճեանի
6.- Հոգշ. Տ. Զաւէն վրդ. Նաճարեանի
7.- Հոգշ. Տ. Արտաւազդ վրդ. Շարոյեանի
8.- Հոգշ. Տ. Լեւոն վրդ. Եղիայեանի
9. Հոգշ. Տ. Օշին վրդ. Չուալերթանեանի

Տուչութիւնը պիտի կատարէ ու քարոզէ՝

ԳԵՐԾ. Տ. ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Առաջնորդ Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններու, Քաթարի եւ Շրջակայից հայոց թեմի

Յայտնենք, որ շաբաթ, 21 նոյեմբեր 2026-ին, թեկնածուները վեհափառ հայրապետին ներկայութեան պիտի ներկայացնեն ու պաշտպանեն իրենց աւարտաճառերը:

Կը հրաւիրենք մեր ժողովուրդի զաւակները մասնակից դառնալու ծայրագոյն վարդապետութեան աստիճաններու տուչութեան արարողութեան եւ աղօթակից ըլլալու մեր հոգեւոր հայրերուն:

ԴԻՒԱՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱՐԱՆԻ

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐԾ ԼՈՒՐԵՐ

● «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԶ». «Սէուտցի պատուիրակ Եազիտ պըն Ֆարհանի Պէյրութ այցելութիւնը պատասխան էր Պիլալ Էրտողանի Լիբանան այցելութեան եւ կը պարունակէր պատգամ մը, թէ Սէուտական Արաբիան կառչած կը մնայ Լիբանանի մէջ իր դերակատարութեան եւ մտադիր չէ զայն ոեւէ այլ հեղինակութեան զիջելու»:

● ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ շրջանակներ «Ժումհուրիա» օրաթերթին. «Դիւանագիտական երկու պատուիրակներու միաժամանակեայ այցելութիւնները կարելիութիւն կ'ընձեռեն լիբանանեան հարցերու լուծման գործը համակարգելու, մանաւանդ որ յաջորդ փուլը ապահովական կայունութեան, կառավարութեան բարեփոխումներու եւ արտաքին յարաբերութիւններու ապագային վերաբերեալ փոխըմբռնումներ կը պահանջէ»:

● ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ աղբիւրներ «Մուտուն»-ին. «Գոյութիւն ունի ՄԱԿ-ի հովանիին տակ, սակայն նախկինէն տարբեր առաքելութեամբ եւ գործունէութեան աշխարհագրական տարբեր տարածքով ուժի մը ստեղծման ուղղուածութիւն»:

● ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ առնչակից հեղինակութիւն մը «Ասաս»-ին. «Իտալիան, որ մասնակցելու խանդավառութիւն ցուցաբերած էր, քանի մը շաբաթ առաջ ուղարկեց յատուկ պատուիրակ մը, որ լուսարձակներէ հեռու ունեցաւ Հըզպալլան ներառող հանդիպումներ՝ քաղաքական իրավիճակն ու անոր հետեւանքները ուսումնասիրելու համար, եւ վերադարձաւ բացասական տպաւորութեամբ, որ դանդաղեցուց ՖԻՆԻԼ-ին այլընտրանքային որեւէ նախագիծի նպաստելու Հռոմի ջանքերը»:

● ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ շրջանակներ «Ժումհուրիա» օրաթերթին. «Հակառակ զէնքի մենաշնորհման հարցին ու ՖԻՆԻԼ-ի շուրջ տարակարծութիւններուն, լիբանանցի պաշտօնատարներու հետ ամերիկեան հաղորդակցութիւններու շարունակումը կը հաստատէ, որ Ուաշինկթըն կը պնդէ հաղորդակցութեան կապերը բաց պահելու վրայ»:

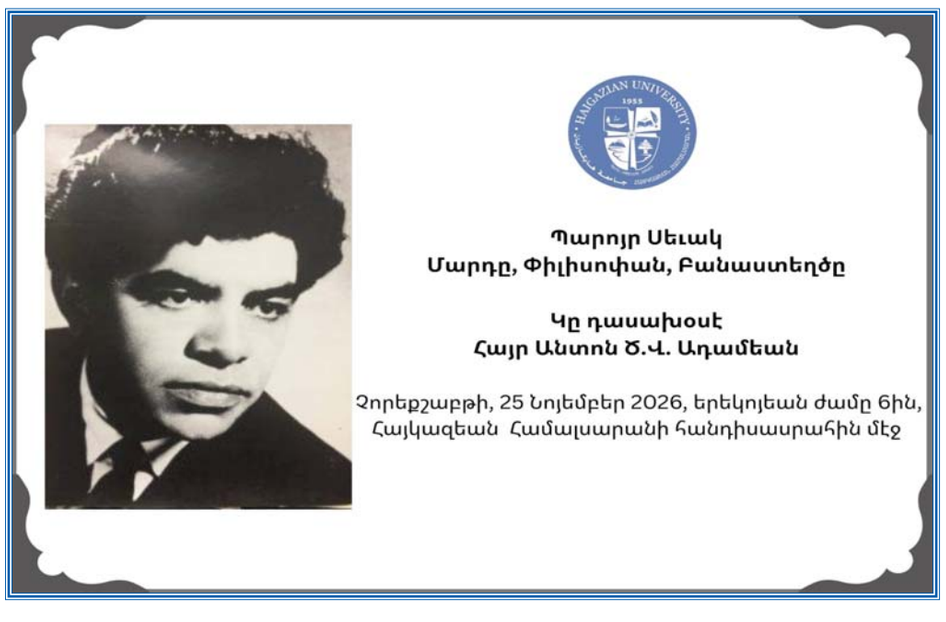
● ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ շրջանակներ «Ժումհուրիա» օրաթերթին. «Ուաշինկթընի (Հըզպալլային ուղղուած) զէնքէն կամաւոր կերպով հրաժարելու կոչը կառավարութիւնը կը դնէ պետութեան յանձնառութիւններուն եւ ներքին կայունութիւնն ու շրջանային դասաւորումները պահպանելու միջեւ հաւասարակշռութիւն գտնելու անհրաժեշտութեան առջեւ»:

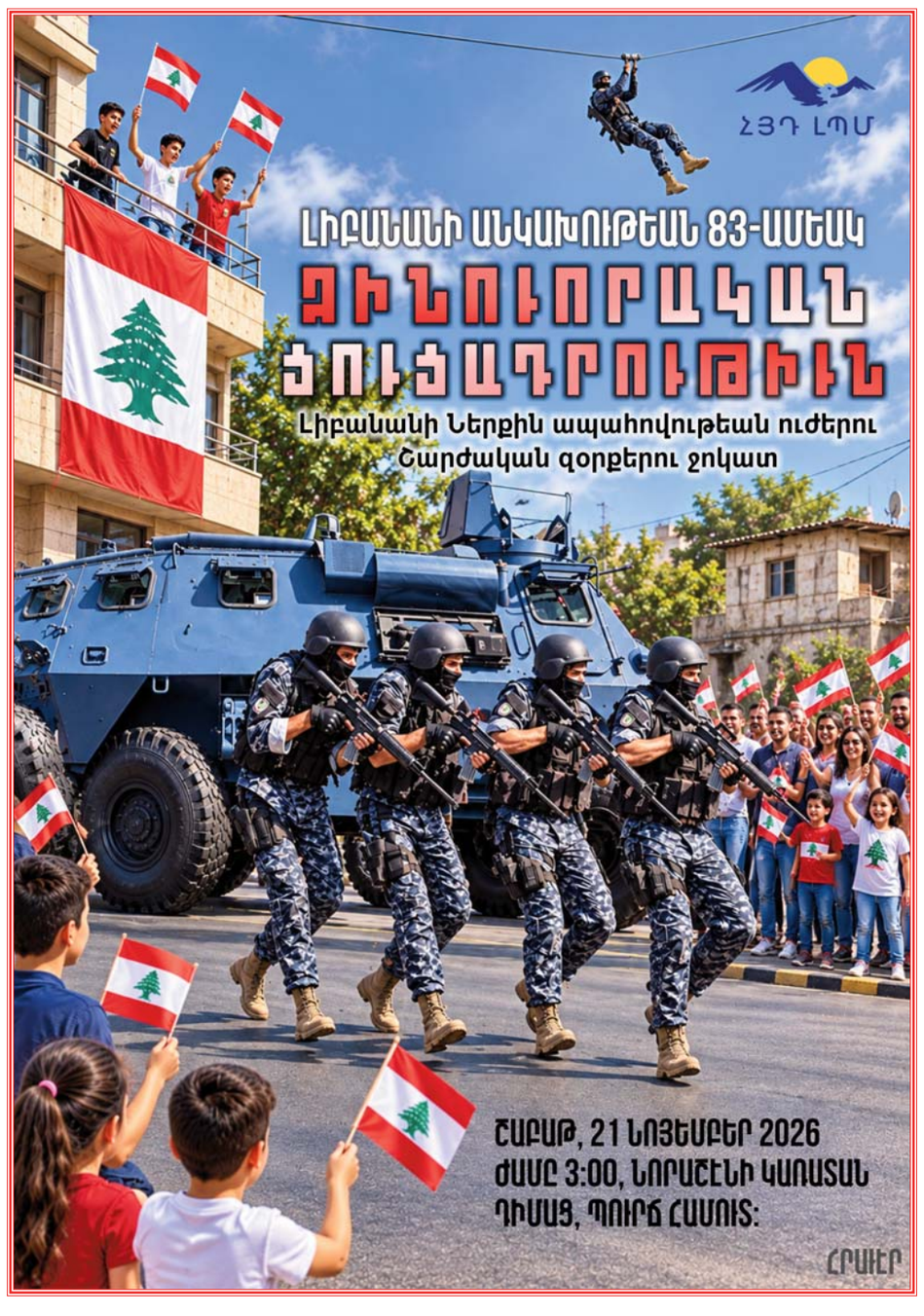
● ՈՒԱԼԻՑԻ եւ հանրապետութեան նախագահի հանդիպումին ծանօթ աղբիւրներ «Մուտուն»-ին. «Անդրադարձ կատարուեցաւ սահմանային շրջանին մէջ կացութեան ու զարգացումներուն, իսրայէլեան յարձակումներուն եւ Լիբանան-Միացեալ Նահանգներ յարաբերութիւններուն, իսկ հիմնական թղթածրարը ՖԻՆԻԼ-ի առաքելութեան աւարտէն ետք Հարաւի մէջ կացութեան ապագան էր»:

● ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ «Տիար» օրաթերթին. «Ուալցի այցելութիւնը կարելի է բնութագրել իբրեւ ճանապարհային, որուն

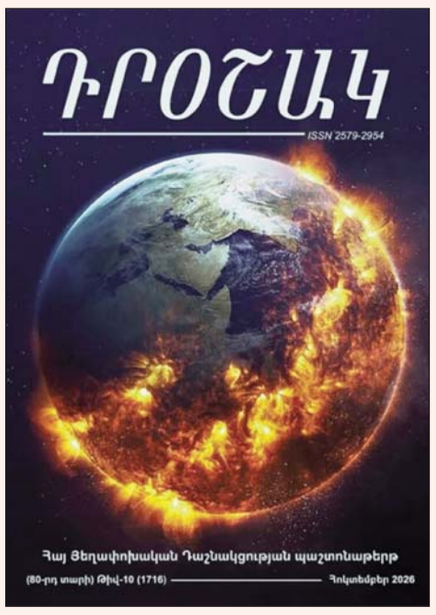
Շար.ը՝ էջ 8

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ՀՅԴ-Ի ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ «ԴՐՕՇԱԿ»-Ի 2026-Ի 10-ՐԴ ԹԻՒԸ

Հրապարակուեցաւ ՀՅԴ-ի պաշտօնաթերթ «Դրօշակ»-ի հոկտեմբերի թիւը, որուն մէջ արծարծուած նիւթերուն առանցքը կը հանդիսանան քաղաքական գործընթացները՝ Հայաստանի մէջ եւ Հայաստանի շուրջ:

Պատմաբան Անի Մելքոնեանը կը ներկայացնէ 105 տարի առաջ հայ պոլշեւիկներուն վարած դաւաճանական քաղաքականութիւնը եւ զուգահեռ կը գծէ Կարսի խայտառակ պայմանագիրին եւ մեր օրերուն միջեւ՝ կուռ փաստարկումներով ապացուցելով, որ Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորած իշխանութեան վարած թրքամէտ քաղաքականութիւնը ոչինչով տարբեր է իր հոգեւոր-քաղաքական նախորդներու քաղաքականութենէն: Արդարեւ, ինչպէս՝ բախտորոշ այն օրերուն պոլշեւիկ արկածախնդիրները պատմական թշնամիին հետ ազգի արեամբ գրուող յարաբերութիւններու հարցով կը մեղադրէին ազգային ուժերը եւ, յանձնելով երկիրը, ժողովուրդը կը խաբէին «խաղաղութեան հեքիաթով», նոյնը կ՚ընեն այսօրուան բախտախնդիրները:

Պատմաբան Տարօն Յակոբեան կը շարունակէ ներկայացնել ներքաղաքական զարգացումները Արցախի պետականութեան կայացման բարդ ժամանակաշրջանին:

Ժողովուրդներու կեանքին մէջ ազգային արժէքներու եւ խորհրդանիշներու դերին ու նշանակութեան մեկնաբանութեամբ, քաղաքական վերլուծաբան Արամ Շահնազարեանը այս անգամ իր վերլուծութեան առանցքը կը դարձնէ Արարատ լերան աւանդական-խորհրդանշական դերի ու արժէքի հարցերը:

Նկատի ունենալով, որ հոկտեմբերը Թարգմանչաց տօնի ամիս է, անդրադարձ կը կատարուի նաեւ այս նիւթին:

«Դրօշակ»-ի 2026-ի 10-րդ թիւը կարելի է ընթերցել այցելելով https://www.arfd.am/wp-content/uploads/2026/11/%D4%B4%D6%80%D6%85%D5%B7%D5%A1%D5%AF-%D5%A9%D5%AB%D5%BE-10-2026%D5%A9.pdf

«ԴՐՕՇԱԿ»-Ի ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՂ

ԿԱՐՄԻՐ ԳԾԵՐԻ ՀԱՏՈՒՄՆ ՈՒ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱՉԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

2026 թ. գարնանն ու ամրանը տեղի ունեցած նախընտրական եւ յետընտրական գործընթացները փաստեցին, որ Նիկոլ Փաշինեանը չի պատրաստուում օրինական ընտրութիւնների ճանապարհով երբեւէ իշխանութիւնը զիջել այլ քաղաքական ուժերի: Հոկտեմբերի 25-ին մի շարք համայնքներում տեղի ունեցած համայնքային ընտրութիւնները մէկ անգամ եւս հաստատում են այս համոզումը: Փաշինեանը, ինչպէս՝ կենտրոնական իշխանութեան դէպքում, նոյնպէս եւ տեղական որեւէ համայնքում ընդդիմութեան յաղթելու հաւանականութիւնն հանրութեան գիտակցութիւնից վանելու համար պատրաստ Է՝ 1) մշտական վախի մէջ պահել հասարակութեանը, 2) դիմել ցանկացած անօրինականութեան, 3) երկրի վարչական, ուժային եւ այլ ազդեցիկ համակարգերն ամբողջովին ծառայեցնել իր նպատակին, 4) զանգուածօրէն վարկաբեկել, հետապնդել ու կալանաւորել ընդդիմադիր ազդեցիկ գործիչներին, 5) արտաքին շահագրգիռ ուժերի հետ Հայաստանի հաշուին գնալ քաղաքական գործարքների՝ վերջիններիս գործնական աջակցութիւնը ստանալու համար եւ այլն:

Համապետական ընտրութիւններից յետոյ Փաշինեանը խորհրդարանում հապշտապ կերպով օրէնք անցկացրեց, որի միջոցով, յատկապէս՝ Ռուսաստանում, արտագնայ աշխատանքով ընտանիքների հանապազօրեայ հացը վաստակող տասնեակ հազարաւոր հայաստանցիների զրկեց ընտրութիւններին մասնակցելու հնարաւորութիւնից, խորհրդարանական **մանտաթները** խլելուց յետոյ շինծու մեղադրանքով կալանաւորեց ընդդիմադիր երրորդ ուժի ղեկավար Գագիկ Ծառուկեանին, որից յետոյ արդէն չորրորդ անգամ կալանաւորեց խորհրդարանական երկրորդ ուժի ղեկավար Ռուբէն Քոչարեանին եւ, հաւանաբար որպէսզի ճընշումն իր նպատակին հասնի, այս անգամ կալանաւորեց նաեւ երկրորդ նախագահի աւագ որդուն: Խորհրդարանական ընտրութիւնների շրջանում ձեռնարկած ապօրինութիւնները կրկնուեցին նաեւ հոկտեմբերի 25-ի համայնքային ընտրութիւններում:

Ձերբակալութիւնները շարունակուեցին ընդհուպ մինչեւ ընտրութիւնների օրը՝ թիրախ ընտրելով համայնքապետի, ինչպէս եւ աւագանու մօտ երկու տասնեակ թեկնածուների: Փաշինեանը որքան աւելի խոցելի է դառնում իր քաղաքական գործունէութեան ձախողման եւ փակուղում խճճուելու առումով, այնքան դառնում է դիւրագրգիռ քննադատութեան հանդէպ եւ աւելացնում է հետապնդումներն ու քաղաքական բանտարկեալների թիւը: Բոլոր թուարկած քայլերն ու գործողութիւնները վկայում են այն մասին, որ Փաշինեանի քաղաքական կացութիւնը նմանուել է թակարդում յայտնուած այն կենդանու վիճակին, որը որքան աւելի ջղաձիգ ջանքեր է գործադրում ստեղծուած իրավիճակից դուրս պրծնելու համար, այնքան աւելի է խճճւում թակարդում: Վերջերս Փաշինեանը յայտարարեց, թէ սահմանադրական հանրաքուէի անցկացմանը եթէ ընդդիմութիւնը չմիանայ, ինքը կարող է նոր ընտրութիւններ անցկացնել:

Ի՞նչ է սա, սպառնալի՞ք խորհրդարանական ուժերին, **շանթա՞ժ՝** ուղղուած միանգամից ե՛ւ ընդդիմութեանը ե՛ւ ժողովրդին ե՛ւ Նիկոլի կոկորդին չոքած արտաքին ուժերին: Մէկ բան ակնյայտ է՝ այսօր գլխաւոր պահանջատէրը, որի ճնշումից Հայաստանի վայ ղեկավարը չի կարողանում խուսանաւել Ազրպէյճանն է՝ Թուրքիայի աջակցութեամբ: Սրան հակառակ ընտրութիւններից առաւել թուլացած Փաշինեանի մօտ մեծացել է վախը ժողովրդական ընդվզումից, իսկ միւս կողմից՝ նա գտնւում է երկու քարի արանքում, որոնցից մէկը ազգային շահերը պաշտպանելու մարտահրաւէրն է, միւսը՝ ազգային շահերի հաշուին սեփական մորթը փրկելու ցանկութիւնը:

Նիկոլն իր խումբին հետ լծուած է ընկերային-տնտեսական եւ անլուծելի այլ բարդութիւնների հեռանկարի շեմին հասարակութեան գլխի տակ փափուկ բարձ դնելու գործով՝ շատ լաւ հասկանալով, որ ողջ կեղծիքը մօտակայ ժամանակներում յօդս է ցնդելու օճառի պղպջակի պէս: Միաժամանակ նա փորձում է երկարաձգել Ազրպէյճանին ու Թուրքիային, Ռուսաստանին ու Եւրոպային, Միացեալ Նահանգներին ու Իրանին տրուած իր հաւաստիացումների իրականացումը՝ վերջիններիս շահերի հետ հաշուի նստելու, իսկ որոշների առջեւ էլ պարտաւորութիւնները կատարելու հարցերում: Ընդ որում, ընտրական գործընթացներում ամէն տեսակի անօրինականութիւն գործած Փաշինեանը յոյս ունէր, թէ Եւրոպան իրեն թիկունք կը լինի ե՛ւ Ռուսաստանի հետ յարաբերութիւնների ե՛ւ նոր շուկաների տրամադրման ե՛ւ Ազրպէյճանի ու Թուրքիայի հետ յարաբերութիւնների կարգաւորման ե՛ւ ընկերային անկանխատեսելի հեռանկարի շեմին նիւթական շօշափելի աջակցութեան ե՛ւ ծառացած միւս բարդ խնդիրներում:

Այնինչ եւրոպական մեծ-մեծ խոստումները մնացին խոստումների մակարդակում, թէեւ պէտք է ընդունել, որ այսօրուայ համաեւրոպական դիւանակալների վերնախաւն ինքը նախանձելի վիճակում չէ եւ գալիք տարում զբաղուած է լինելու սեփական քաղաքական ինքնապահպանման հոգսը հոգալով: Այս մարդիկ փաստացի Ուքրանիայի կողմից դարձան պատերազմի մասնակից եւ այսօր կանգնած են սեփական պարտութիւնն ընդունելու խայտառակութեան առջեւ, երբ նրանց համար անգամ տեղ չի նախատեսուել բանակցութիւնների սեղանի մօտ:

Շար.ը՝ էջ 6

ՊԱՍՄԱՃԵԱՆԻ 100-ԱՄԵԱՅ ՔԱՐՏԷՍԸ՝ «ԱԶԴԱԿ»-ԻՆ

«Ազդակ»-ի խմբագրութիւնը թերթի նախկին տնօրէն Երուանդ Փամպուքեանէն ստացաւ նշանաւոր քարտէսագիր Կարէն Յովհաննէս Պասմաճեանի դար մը առաջ հեղինակած եւ տպագրած (1927) Հայաստանի քարտէսը՝ «Նոր Հայաստան եւ դրացի երկիրներ»: Աստիճանաչափը՝ 1:1:000:000: Վիմագիր՝ Ա. Ճենտէրէճի: Տպուած է Փարիզ, «Ֆուրնիէ եղբայրք» տպարան: Քարտէսին վրայ գրուած է նաեւ կեդրոնատեղին՝ «Պալենց գրատուն», Փարիզ:

Յայտնեք, որ քարտէսին հեղինակը յայտնի էր քարտէսներու գեղարուեստական բարձր ձեւաւորումներով եւ տեղագրական ճշգրտութեամբ՝ համադրելով գիտական քարտէսագրութիւնը գծապատկերային ձեւաւորումներու հետ: Անոր հեղինակած եւ խմբագրած քարտէսները լայնօրէն կիրարկուած են պետական կառոյցներու եւ կրթական համակարգերու մէջ:

Պասմաճեանի հարիւրամեայ այս քարտէսի բնագրային տարբերակը կը հարստացնէ «Ազդակ»-ի թանկարժէք իրերու հաւաքածոն: Մեր շնորհակալութիւնը՝ Երուանդ Փամպուքեանին:

ԵՐԵՔ ԳԵՐՀԶՕՐՆԵՐԸ՝ ՄԷԿ ՍԵՂԱՆԻ ՇՈՒՐՋ

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՐԳԻ ՁԵՒԱՒՈՐՄԱ՞Ն, ԹԷ՞ ԱԶԴԵՑՈՒԹԵԱՆ ԳՕՏԻՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱԴԱՍԱՒՈՐՄԱՆ ՓՈՐՁ

Աշխարհի քաղաքական քարտէսը կրնայ վերաձեւաւորուիլ ոչ միայն պատերազմներու դաշտերուն, այլ նաեւ երեք գերտէրութիւններու բանակցային սեղանին շուրջ: Նոյեմբեր 19-ին Չինաստանի Շենժեն քաղաքին մէջ տեղի ունենալիք Թրամփ-Փութին-Ճինփինկ հանդիպումը կրնայ դառնալ միջազգային յարաբերութիւններու նոր փուլի սկիզբ՝ իր անմիջական եւ երկարաժամկէտ հետեւանքներով:

Միացեալ Նահանգներու, Ռուսիոյ եւ Չինաստանի ղեկավարները կը ներկայացնեն երեք տարբեր ռազմավարական պատկերացումներ, սակայն անոնց շահերը կը խաչաձեւուին աշխարհի գրեթէ բոլոր կարեւոր ճգնաժամային գօտիներուն մէջ:

Հանդիպման օրակարգին վրայ պիտի ըլլան հիւլէական սպառազինութեան սահմանափակումը, միջազգային անվտանգութիւնը եւ մեծ տէրութիւններու յարաբերութիւնները: Ուքրանիոյ պատերազմը եւս կրնայ քննարկուիլ, թէեւ այս հարցին շուրջ Եւրոպայի եւ Քիեւի մասնակցութեան խնդիրը կը մնայ զգայուն:

Իրանի հարցը եւս առանձնայատուկ նշանակութիւն ունի: Թրամփ նախատեսած է բարձրացնել Իրանի հետ պատերազմին եւ տարածաշրջանային անվտանգութեան վերաբերող հարցերը: Թեհրանի հիւլէական ծրագիրը, Ռուսիոյ եւ Չինաստանի հետ անոր յարաբերութիւնները, ինչպէս նաեւ **Իսրայէլի** անվտանգութիւնը կրնան դառնալ մեծ տէրութիւններու քաղաքական հաշիւներուն կարեւոր մասը:

Այս առումով **Լիբանանը** ուղղակիօրէն կրնայ զգալ որեւէ նոր փոխըմբռնումի հետեւանքները: Իրանի եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ յարաբերութիւններու զարգացումը կրնայ իր անդրադարձը ունենալ Հզպալլայի զինական կարողութիւններուն, Իսրայէլի հետ սահմանային լարուածութեան եւ Լիբանանի պետական իշխանութեան տարածման գործընթացին վրայ: Գործնականօրէն, կարեւոր պիտի ըլլան նաեւ իսրայէլեան ուժերու հարաւային Լիբանանէն հեռացման, զինադադարի գործադրութեան եւ լիբանանեան բանակին դերին վերաբերող հարցերը: Սակայն երեք նախագահներու հանդիպումը ինքնաբերաբար չի նշանակեր, որ Լիբանանի ճգնաժամին լուծում պիտի գտնուի այդ սեղանին շուրջ:

Հայաստանի համար եւս հանդիպումը կրնայ ունենալ շօշափելի հետեւանքներ: Հարաւային Կովկասի մէջ ամերիկեան ներկայութեան ընդլայնումը, ԹՐԻՓՓ-ի հաղորդակցական ծրագիրը, հայ-ազրպէյճանական խաղաղութեան գործընթացը եւ Ռուսիոյ աւանդական ազդեցութեան ապագան անմիջականօրէն կ՚առընչուին մեծ տէրութիւններու շահերուն: Հայաստանի համար հիմնական խնդիրը պիտի ըլլայ ապահովել, որ նոր հաղորդակցական ուղիները գործեն իր ինքնիշխանութեան եւ սահմաններու նկատմամբ իրաւասութեան լիակատար յարգումով՝ միաժամանակ ստեղծելով տնտեսական նոր կարելիութիւններ:

Երեք գերտէրութիւններու միջեւ որեւէ համաձայնութիւն կրնայ նաեւ փոխել Իրանի դիրքը Հարաւային Կովկասի մէջ, ուր Թեհրան զգայուն է իր հիւսիսային սահմաններու եւ տարածաշրջանային հաղորդակցութեան ուղիներու փոփոխութիւններուն նկատմամբ:

Շենժենի հանդիպումին իրական նշանակութիւնը պիտի չչափուի երեք նախագահներուն միասնական լուսանկարով, այլ այն որոշումներով, որոնք կրնան փոխել աշխարհի քաղաքական եւ անվտանգային հաւասարակշռութիւնը:

Լիբանանի եւ Հայաստանի համար, երկու տարբեր աշխարհագրական միջավայրերու մէջ, հարցը նոյնն է՝ ինչպէ՞ս պահպանել պետական ինքնիշխանութիւնը եւ ազգային շահերը այնպիսի տարածաշրջաններու մէջ, ուր մեծ տէրութիւններու մրցակցութիւնը կը շարունակէ վճռորոշ դեր խաղալ:

Այս հանդիպումը պարզապէս երեք նախագահներու երկխօսութիւն մը չէ. անիկա փորձաքար մըն է պարզելու համար, թէ նոր աշխարհակարգը պիտի կառուցուի փոխադարձ համաձայնութե՞ա, թէ՞ ազդեցութեան գօտիներու վերաբաժանման տրամաբանութեամբ:

ՎԱԶԳԷՆ ԳԱՎԼԱԳԵԱՆ

ԵՐԵՒԱՆԸ ԵՒ ՆԻԿՈՍԻԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՁԱՐԳԱՑՆԵՆ ՇԱՐՔ ՄԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ՈԼՈՐՏՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Երեւանի եւ Նիկոսիոյ միջեւ ստորագրուեցաւ համագործակցութեան համաձայնագիր: Փաստաթուղթը ստորագրեցին Երեւանի քաղաքապետ Տիգրան Ալինեանը եւ Նիկոսիոյ քաղաքապետ Խարալամպոս Պրունցոսը:

Տեղեկացնենք, որ կողմերը պիտի համագործակցին՝ քաղաքաշինութեան եւ համայնքային կառավարման, թուային փոխակերպման, նորարարութեան եւ «խելացի քաղաքներ» նախաձեռնութեան, կլիմայի փոփոխութեան, շրջակայ միջավայրի պահպանութեան եւ կայուն զարգացման, մշակոյթի, կրթութեան, մարմնակրթութեան, զբօսաշրջութեան, ինչպէս նաեւ քաղաքային տնտեսութեան եւ շարք մը այլ ոլորտներու մէջ:

Երկու մայրաքաղաքներու ղեկավարները ընդգծեցին, որ ստորագրուած փաստաթուղթը կարեւոր հիմք կը հանդիսանայ միացեալ ծրագիրներու իրագործման եւ փորձի փոխանակման համար:

Գործընկերոջը ներկայացնելով քաղաքի զարգացման կարեւոր ծրագիրներն ու ներդրումային հետաքրքրութիւն ներկայացնող նախագիծները՝ քաղաքապետ Աւինեան նշեց, որ Երեւանը բաց է նորարար գաղափարներու, յառաջատար արհեստագիտութիւններու եւ կայուն ներդրումներու համար:

Մասնաւորապէս կարեւոր նկատուեցան փոխադրութեան համակարգի արդիականացման, երթեւեկութեան բեռնաթափման եւ կառավարման ծրագիրները, ինչպէս նաեւ՝ թուային փոխակերպման նախագիծներու իրագործումը:

Անդրադարձ կատարուեցաւ նաեւ «GIS» աշխարհագրական տեղեկատուական համակարգի ներդրումին, որպէսզի կարելիութիւն ստեղծուի կառավարման համակարգը դարձնելու աւելի արդիւնաւէտ, թափանցիկ եւ աշխուժ:

ԴՈԿՏՈՐ ԱՐՏԱ ՃԷՊԷՃԵԱՆԻ ՀԵՏ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆԻ ՄԱՍԻՆ

Խաչատուր Աբովեանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի (ՀՊՄՀ) «Սփիւռք» գիտական ուսումնական կեդրոնը հիւրընկալեց Քուէյթի ամերիկեան համալսարանի փրոֆեսէօր, ընկերալեզուաբանութեան դոկտոր Արտա Ճէպէճեանը: Հանդիպման առանցքը կազմեց արեւմտահայերէնի ներկայ իրավիճակին, կենսունակութեան, խոցելիութեան եւ պահպանութեան հիմնական հարցերը:

Վ. Պարտիզունիի անուան հայ նոր եւ նորագոյն գրականութեան եւ անոր դասաւանդման **մեթոտիկայի** ամպիոնի **դոցենտ** Քնարիկ Աբրահամեան կարեւոր նկատեց նմանօրինակ գիտական հանդիպումներու դերը համալսարանական միջավայրին մէջ՝ ընդգծելով, որ անոնք ո՛չ միայն գիտելիքի փոխանցման, այլեւ՝ աշխարհաճանաչողութեան ընդլայնման, նոր հարցադրումներու եւ մասնագիտական հետաքրքրութիւններու ձեւաւորման կարեւոր հարթակ են:

«Այսպիսի դասախօսութիւնները մեր առօրեային մէջ փոփոխութիւններ կը բերեն, կարելիութիւն կ’ընձեռեն դուրս գալու սովորական պատկերացումներու շրջանակէն եւ աշխարհը աւելի խորութեամբ ճանչնալու», հաստատեց Քնարիկ Աբրահամեան՝ շեշտելով նաեւ ուսանողներուն անմիջական մասնակցութիւնն ու աշխուժ ներգրաւուածութիւնը:

Արտա Ճէպէճեան հանդէս եկաւ «Կեցի՛ր, այդ բառը ինչպէ՞ս կ’ըսես. սփիւռքի խօսակցական լեզուի խոցելիութիւնն ու կենսունակութիւնը» խորագրով դասախօսութեամբ:

Բանախօսը ներկայացուց ընկերային լեզուաբանութեան՝ լեզուի եւ հասարակութեան փոխյարաբերութիւնները ուսումնասիրող գիտակարգի հիմնական դրոյթները, անդրադարձաւ լեզուական բազմազանութեան, լեզուներու գործածութեան ընկերային միջավայրին, ինչպէս նաեւ հասարակական, պատմական եւ մշակութային գործօններու ազդեցութեան՝ լեզուի զարգացման եւ փոփոխութեան գործընթացներուն մէջ:

Առանձնակի ուշադրութիւն դարձուեցաւ լեզուներու անհետացման վտանգին: Քննարկուեցան՝ լեզուի սերունդէ սերունդ փոխանցման խաթարումը, առօրեայ հաղորդակցութեան մէջ անոր գործածութեան նուազումը, գերիշխող լեզուներու ազդեցութիւնը եւ լեզուական միջավայրի փոփոխութիւնները: Այս ծիրին մէջ անդրադարձ կատարուեցաւ նաեւ ԵՈՒՆԵՍՔՕ-ի՝ վտանգուած լեզուներու դասակարգումը՝ ըստ անոնց խոցելիութեան եւ անհետացման վտանգի աստիճանին:

Դասախօսութեան առանցքային նիւթը արեւմտահայերէնի ներկայ իրավիճակն էր:

Յատկանշական էր, որ հանդիպումը չսահմանափակուեցաւ միայն տեսական նիւթի ներկայացումով: Այն վերածուեցաւ աշխուժ եւ փոխներգործուն քննարկման, որուն ընթացքին հընչեցին նաեւ արեւմտահայերէնի պահպանութեան եւ կենսունակութեան բարձրացմանն ուղղուած առաջարկներ:

Շար.ը՝ էջ 6

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏ ՆՈՐԱՅՐ ՄԵՀՐԱԲԵԱՆ ՈՉ ԵԻՄ Է

Հայաստանի ժողովրդական արուեստագէտ, Հայաստանի «Մովսէս Խորէնացի» եւ «Մեսրոպ Մաշտոց» մետալակիր, Հայաստանի «Բարեկամութիւն» պետական պարախումբի հիմնադիր, Երեւանի պատուաւոր քաղաքացի Նորայր Մեհրաբեան ոչ եւս է: Այս մասին տեղեկացուցին Երեւանի պարարուեստի պետական քոլեճէն:

Նորայր Մեհրաբեան ծնած է 4 յունուար 1941-ին, Երեւան: Ան տարիներ շարունակ աշխատած է Երեւանի Օփերայի եւ պալէի թատրոնին մէջ, ղեկավարած է պարարուեստի ուսումնարանը, իսկ 1987 թուականին հիմնադրած է «Բարեկամութիւն» Հայաստանի պարարուեստի պետական համոյթը: Մեծ աւանդ ունեցած է հայկական պարարուեստի զարգացման եւ արտերկրի հայ համայնքներուն մէջ հայկական պարը տարածելու կարեւոր գործին մէջ:

AFCP-Ն ԱՋԱԿՑԵՑԱՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՆԱՎԱՂ ՔԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԷՆ ՄԷԿՈՒՆ՝ ԵՐԵՐՈՅՔԻ ՊԱԶԻԼԻՔ ՏԱՃԱՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Միացեալ Նահանգներու դեսպաններու՝ մշակութային արժէքներու պահպանութեան հիմնադրամը (AFCP) աջակցեցաւ Հայաստանի ամենավաղ քրիստոնէական յուշարձաններէն մէկուն՝ Երերոյքի պազիլիք տաճարի պահպանութեան: Այս մասին տեղեկացուց Հայաստանի մէջ Միացեալ Նահանգներու դեսպանութիւնը:

Շիրակի մարզի Անիպեմզայ գիւղի մօտ գտնուող 4-5-րդ դարերու այս հայկական եկեղեցին լաւագոյնս կը ներկայացնէ Հայաստանի վաղ քրիստոնէական ճարտարապետութիւնը եւ հարուստ պատմական ժառանգութիւնը: 2023 թուականին հիմնադրամը աջակցեցաւ տաճարի տարածքի կոնսերուացման, պահպանութեան եւ պատմական միջավայրի վերականգնմանն ուղղուած աշխատանքներուն:

«ՁԱՅՆԵՐ՝ ԸՆԴԴԷՄ ՄՈՌԱՑՈՒԹԵԱՆ. ԶԱՆԳՈՒԱԾԱՅԻՆ ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԶՈՀԵՐԸ ԱՆՊԱՏԺԵԼԻՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԻՆ» ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ

Նոյեմբեր 13-ին Երեւանի մէջ բացումը կատարուեցաւ «Ձայներ՝ ընդդէմ մոռացութեան. զանգուածային ոճրագործութիւններու զոհերը անպատժելիութեան դարաշրջանին» միջազգային համաժողովին:

Ամբողջ աշխարհին մէջ ցեղասպանութեան, մարդկութեան դէմ յանցագործութիւններու, պատերազմական յանցագործութիւններու եւ զանգուածային բռնութեան այլ ձեւերու զոհերը կը շարունակուին բախիլ խորքային հակասութեան: Թէեւ միջազգային իրաւունքը հետզհետէ աւելի լայնօրէն կը ճանչնայ անոնց իրաւունքները, սակայն անոնցմէ շատերուն ձայնը կը շարունակէ մնալ անլսելի, անոնց կրած վնասը՝ չճանչցուած, իսկ իրենք՝ արդարադատութեան իրականացման գործընթացներէն դուրս մղուած: Բռնութենէն փրկուած մարդիկ յաճախ կը շարունակեն ապրիլ տեղահանութեան, կորուստի, հոգեբանական հոգեխոցի, ժխտողականութեան եւ երկարատեւ անորոշութեան պայմաններու մէջ՝ նոյնիսկ բռնութեան աւարտէն տարիներ ետք: Վերջին երեք տասնամեակներու ընթացքին միջազգային եւ ներպետական քրէական հետապնդումները, ճշմարտութեան բացայայտումը, փոխհատուցման ծրագիրներն ու պատասխանատուութեան ապահովման այլ նախաձեռնութիւնները փորձած են արձագանգել միջազգային ծանրագոյն յանցագործութիւններուն:

Այնուամենայնիւ, բազմաթիւ զոհերու համար արդարադատութիւնը կը շարունակէ մնալ մասնակի, ուշացած, ընտրովի կամ անհասանելի: Իրաւական գործընթացները յաճախ չեն արդարացներ ճանաչման, արժանապատուութեան, ճշմարտութեան բացայայտման, մասնակցութեան եւ պատճառուած վնասի հատուցման վերաբերեալ անոնց ակնկալիքները: Ժամանակակից հակամարտութիւնները կը շարունակեն նոր զոհերու պատճառ դառնալ աշխարհի տարբեր տարածաշրջաններու մէջ, այդ թիւին մաս կը կազմեն՝ Լեռնային Ղարաբաղի, Ուքրանիոյ, Սուտանի, Սուրիոյ, Իրաքի, Կազայի եւ Իսրայէլի մէջ կատարուածները: Միեւնոյն ժամանակ, Ռուանտայի, Պոսնիա-Հերցեկովինայի, Սիեռա Լէոնէի, Քամպոտիոյ մէջ տեղի ունեցած նախկին ոճրագործութիւններէն փրկուած մարդիկ, ինչպէս նաեւ եզիտիական համայնքի ներկայացուցիչները կը շարունակեն առերեսուիլ բռնութեան երկարաժամկէտ հետեւանքներուն:

Այս մարտահրաւէրները աւելի կը խորանան քաղաքական

այնպիսի իրողութիւններու պայմաններու մէջ, երբ խաղաղութեան բանակցութիւնները, աշխարհաքաղաքական պայմանաւորուածութիւնները, վերականգնման ուղղուած ջանքերն ու յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացները կընդունան յառաջանալ առանց զոհերու իմաստալից մասնակցութեան՝ արդարադատութիւնն ու պատասխանատուութեան ապահովումը դարձնելով երկրորդական կամ քաղաքական սակարկութեան առարկայ:

Այս ծիրին մէջ «Ձայներ՝ ընդդէմ մոռացութեան. զանգուածային ոճրագործութիւններու զոհերը անպատժելիութեան դարաշրջանին» միջազգային համաժողովին նպատակն է զոհերու ձայնն ու փորձառութիւնը դարձնել պատասխանատուութեան, արդարադատութեան, յիշողութեան եւ խաղաղաշինութեան շուրջ քննարկումներու առանցք: Համաժողովը զոհերը չի դիտարկեր բացառապէս իբրեւ իրաւական գործընթացներու մէջ վկաներ կամ հաստատութենական արձագանգներու կրաւորական շահառուներ: Համաժողովը զանոնք կը ճանչնայ իբրեւ յիշողութեան, գիտելիքի, դիմակայունութեան եւ բարոյական հեղինակութիւն կրող եւ ձեւաւորող աշխուժ դերակատարներ, որոնց փորձառութիւնը պէտք է ձեւաւորէ արդարադատութեան ընկալման եւ անոր իրականացմանն ուղղուած մօտեցումները:

Միաւորելով վերապրածներուն, զոհերու ներկայացուցիչները, իրաւաբաններուն, հոգեբաններուն, քաղաքականութիւն մշակողներուն, գիտնականներուն եւ քաղաքացիական հասարակութեան ներկայացուցիչները՝ համաժողովը կը ստեղծէ համեմատական եւ միջգիտակարգային քննարկումներու հարթակ, որ կարելիութիւն կ’ընձեռէ՝ ուսումնասիրելու միջազգային արդարադատութեան կարելիութիւններն ու սահմանափակումները, հոգեբանական հոգեխոցի եւ ժխտողականութեան երկարաժամկէտ հետեւանքները, ճանաչման եւ փոխհատուցման հարցերը, ինչպէս նաեւ՝ այն վտանգները, որոնք կը յառաջանան, երբ քաղաքական նպատակայարմարութիւնը կը գերակայէ պատասխանատուութեան ապահովման նկատմամբ:

Համաժողովի հիմքին մէջ պարզ սկզբունք է՝ զոհերը պէտք չէ մնան արդարադատութեան վերաբերեալ քննարկումներու լուսանցքին մէջ: Աշխարհաքաղաքական մասնատուածութեան եւ ընտրովի պատասխանատուութեան այս ժամանակահատուածին մէջ զոհերու ձայնը լսելը ճշմարտութեան, արդարադատութեան, արժանապատուութեան եւ կայուն խաղաղութեան ապահովման որեւէ բովանդակալից գործընթացի անփոխարինելի բաղադրիչն է:

Համաժողովին հիմնական նիւթը ամբողջացնող թուային ցուցադրութիւնը կը ներկայացնէ «Ճշմարտութեան եւ արդարադատութեան կեդրոն»-ին կողմէ ընտրուած վկայութիւններ, փաստագրական տեսանիւթեր եւ տեսողական նիւթեր:

Վեց պաստառներու միջոցով ներկայացուող նիւթերը կ’անդրադառնան՝ զոհերու եւ բռնութիւնը վերապրածներու փորձառութիւններուն, միջազգային ծանրագոյն յանցագործութիւններու փաստագրման եւ պատմական յիշողութեան նշանակութեան:

Ցուցադրութիւնը կ’ընդգծէ, թէ ինչպէ՛ս վկայութիւններն ու փաստագրական նիւթերը կը հակազդեն յիշողութեան ջընջման, կը նպաստեն ճշմարտութեան պահպանման եւ յառաջ կը մղեն արդարադատութեան ու պատասխանատուութեան ապահովման գործընթացները:

Շար.ը՝ էջ 6

Պատրաստեց՝ ՄԱՐԻՆԱ ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

ՔԵՍԱՊԻ ԳԻՒՂԵՐԸ՝ ԿԻԼԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ՎԵՐԱՊՐՈՂ ՎԿԱՆԵՐԸ

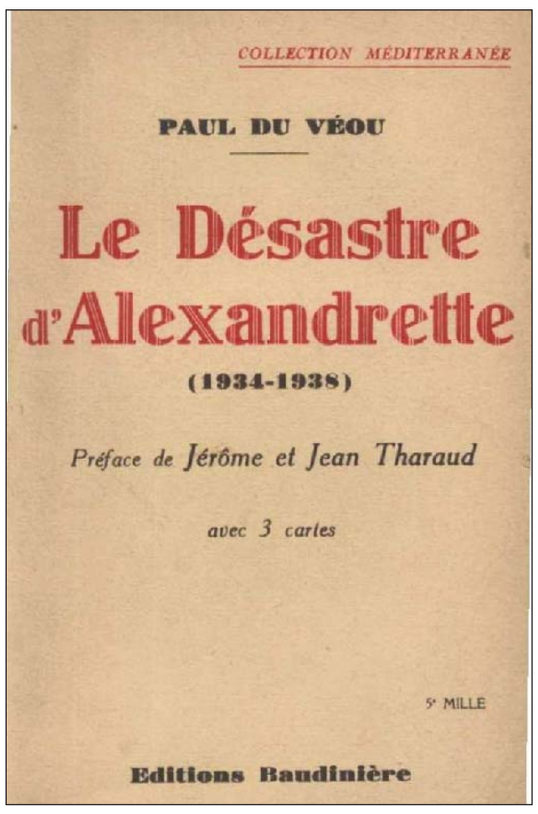
ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐ ԵՒ ՊԱՊԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱԿ ՌԵՄԻ ԼԸՓՐԵԹՐԸ ՔԵՍԱՊԻ ՄԷՋ ԵՒ ԳԱՒԱՌԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԵՏԵՒՈՂԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Ալեքսանտրէթի Սանճագը, իբրեւ Հաթայի պետութիւն, գործնապէս Թուրքիոյ կցուած էր:

Սուրիական կառավարութեան եւ Սանճագի բնակչութեան, ինչպէս նաեւ հայ ազգային ու եկեղեցական մարմիններու դիմումներուն եւ բողոքներուն վրայ, Ֆրանսայի ծերակոյտի արտաքին գործերու յանձնախումբը, կացութիւնը փրկելու մտքով, Սանճագի առկախ մնացած կնճռոտ հարցերը լուծելու առաջադրանքով, այսպէս կոչուած «Միջերկրականեան կոմիտէ»-ն ստեղծեց: Կոմիտէի նախագահ ընտրուեցաւ Կիւսթաւ Կոթերօ:

Կոմիտէն ծերակուտական Կիւսթաւ Կոթերոն եւ երեսփոխան մարքիզ Փոլ տը Վէուն լիազօրեց Սանճագ այցելելու, ժողովուրդին հետ հանդիպումներ ունենալու, կացութիւնը տեղւոյն վրայ ուսումնասիրելու եւ տիրող իրավիճակի մասին տեղեկագիր պատրաստելու:

Կիւսթաւ Կոթերօ (1880-1948) պատմաբան, համալսարանի դասախօս եւ քաղաքական գործիչ էր: Եղած էր Փարիզի Կաթողիկէ հիմնարկի պատմութեան փրոֆեսէօր: Մասնակցած էր համաշխարհային առաջին պատերազմին, վիրաւորուած էր 1915-ին եւ արժանացած Պատերազմական խաչի ու Պատուոյ լեգէոնի շքանշաններու: Պէյրութի մէջ 1924-ին հիմնուած «Լ'Օրիան» թերթի խմբագիր եղած էր: 1932-ին Ֆրանսայի ծերակոյտի անդամ ընտրուած էր: Ան կաթոլիկ, թագաւորական եւ հակահամայնավար հայեացքներ ունէր եւ ծանօթ էր ֆրանսական յեղափոխութեան վերաբերեալ պահպանողական ու կաթոլիկական դիտանկիւնէն գրուած աշխատութիւններով եւ հակահամայնավարական գործունէութեամբ: Հեղինակած է շուրջ յիսուն գիրքեր եւ ուսումնասիրութիւններ, որոնցմէ յիշենք «Յակոբինեան վանտալիզմը», «Սեպտեմբեր 1792. ջարդերու քաղաքական պատմութիւնը», «Կարմիր ալիքը» եւ «Երկաթէ վարագոյրի ետին»:

Փոլ տը Վէուի «Ալեքսանտրէթի աղէտը» գիրքը

Մարքիզ Փոլ տը Վէու ազնուական ընտանիքէ էր, սպայ, պատմաբան եւ քաղաքական գործիչ: Համաշխարհային առաջին պատերազմի աւարտէն ետք ան հարիւրապետի աստիճանով ծառայութեան մտաւ ֆրանսական բանակի Արեւելեան լեգէոնին մէջ, մասնակցեցաւ Կիլիկիոյ մէջ ռազմական գործողութիւններուն եւ Կիլիկիոյ ֆրանսական գրաւման բանակի քաղաքական բաժինի պատասխանատուն եղաւ: Ան անմիջականօրէն ականատես եղաւ ֆրանսահայկական զինակցութեան եւ յետոյ Ֆրանսայի կողմէ Կիլիկիոյ լքման ու հայ բնակչութեան կրած ողբերգութեան:

Փոլ տը Վէու սերտ կապեր հաստատած էր հայ մշակութային ու քաղաքական գործիչներու հետ եւ հայերու մօտիկ բարեկամ կը նկատուէր: Ան սերտ կապեր ունէր յատկապէս գրագէտ եւ հասարակական գործիչ Արշակ Չօպանեանի հետ:

Մարքիզ Փոլ տը Վէու հեղինակ է պատմագիտական մեծ արժէք ներկայացնող աշխատութիւններու: «Կիլիկիոյ տառապանքը. 1919-1922» գիրքին մէջ ան մանրամասն կերպով նկարագրած է Կիլիկիայէն ֆրանսական զօրքերու նահանջը եւ թրքական զօրքերու կողմէ հայ բնակչութեան կոտորածներն ու տեղահանութիւնը: «Ալեքսանտրէթի աղէտը» գիրքին մէջ անդրադարձած է Սանճագը Թուրքիոյ յանձնելու քաղաքական գործարքներուն եւ անոր ծանր հետեւանքներուն հայ եւ արաբ ու քրիստոնեայ բնակչութեան համար: «Վտանգուած քրիստոնեաները Մուսա Լերան վրայ» գիրքին մէջ անդրադարձած է Մուսա Լերան հայութեան վիճակին եւ անոր սպառնացող վտանգներուն մասին:

* * *

Կիւսթաւ Կոթերօ

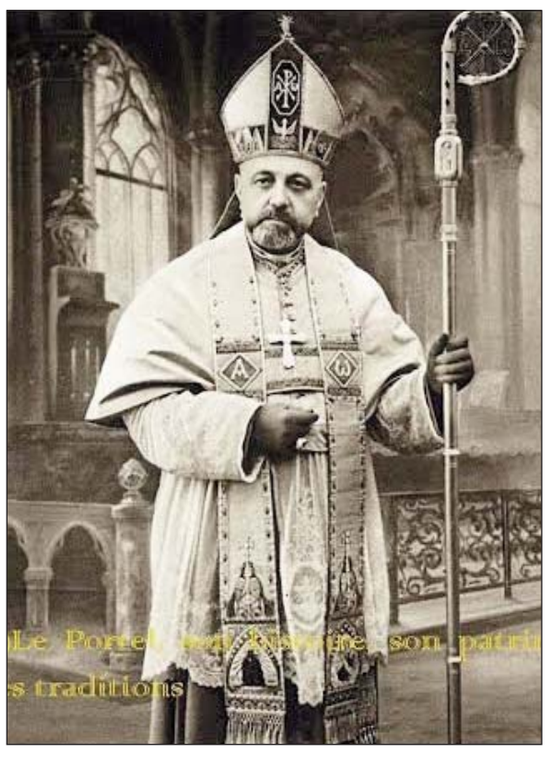
Կիւսթաւ Կոթերօ եւ մարքիզ Փոլ տը Վէու 1938 հոկտեմբերի սկիզբը Փարիզէն գալով Պէյրութ ցամաք ելան:

Հաթայի պետութեան մէջ Թուրքիոյ լիազօր ներկայացուցիչ Ճեւատ Աչըքալըն հեռագիր ուղարկեց Պէյրութ՝ Բարձր կոմիսարութեան, եւ Կիւսթաւ Կոթերոյի ու Փոլ տը Վէուի Հաթայի պետութեան սահմաններէն ներս մուտքը Թուրքիոյ հանդէպ ոչ բարեկամական քայլ նկատեց:

Կիւսթաւ Կոթերօ եւ մարքիզ Փոլ տը Վէու շարժավար Գրիգորի ինքնաշարժով Պէյրութ-Լաթաքիա երթուղիով ուշ երեկոյեան Քեսապ հասան:

Նոյն օրը, աւելի կանուխ, Անտիոքէն ճամբայ ելած թուրք երեսփոխաններ, բարձրաստիճան պաշտօնեաներ եւ ոստիկաններ Քեսապ հասան, ֆրանսացի հիւրերը դիմաւորելու համար:

Քեսապ հասնելով, Կիւսթաւ Կոթերօ եւ Փոլ տը Վէու լատինաց վանքը իջեւանեցան եւ վանահայր Փատրէ Սելվեսթրոյի հիւրը եղան:

Մոնսենիոր Ռեմի-Լուի Լըփրեթրը

Հայր Սելվեսթրօ, Կիւսթաւ Կոթերօ եւ Փոլ տը Վէու առանձին խորհրդակցութիւն ունեցան տիրող իրավիճակի մասին: Քիչ ետք վանք հասան կաթողիկէ համայնքի ժողովրդապետ հայր Յովհաննէս վարդապետ Էքմէքճեան եւ քանի մը քեսապցիներ: Անոնք հիւրերուն հետ խօսեցան տիրող կացութեան, թրքական կամայականութիւններուն եւ ժողովուրդի մտահոգութիւններուն ու Սուրիոյ կազմին մէջ մնալու փափաքին մասին:

Կոթերօ եւ Փոլ տը Վէու քեսապցիներուն հետ խորհրդակցեցան սահմանային փոփոխութեան եւ Սուրիոյ կազմին մէջ մնալու հնարաւորութիւններու մասին:

Յաջորդ օր քեսապցիներուն հրաժեշտ տալով, Կիւսթաւ Կոթերօ եւ մարքիզ Փոլ տը Վէու շարժավար Գրիգորի թելադրեցին ինքնաշարժը շիտակ Անտիոք քշել:

Թուրք գաղտնի ոստիկաններ քայլ առ քայլ կը հետեւէին ֆրանսացի հիւրերուն:

Շարժավար Գրիգոր ինքնաշարժը քշեց դէպի Անտիոք, բայց իրեն ցուցմունք տրուեցաւ քանի մը տեղ երթալ-գալ: Այսպիսով Կոթերօ եւ Փոլ տը Վէու տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարեցին ապագայ սահմանային հնարաւոր փոփոխութեան համար: Անոնք միաժամանակ կը ջանային խուսափիլ թուրք գաղտնի ոստիկաններու հետապնդումներէն:

Անտիոք հասնելէն ետք անոնք ուղղուեցան Մուսա Լեռ, ուր ժողովրդային ջերմ ընդունելութեան արժանացան: Մուսալեռցիք անոնց ըսին, որ չեն ուզեր թրքական տիրապետութեան տակ մնալ:

* * *

Ծերակուտական Կիւսթաւ Կոթերօ եւ երեսփոխան մարքիզ Փոլ տը Վէու 16 հոկտեմբեր 1938 թուակիր «Բաց նամակ» խորագիրով գրութիւն մը ուղարկեցին Փարիզ, արտաքին գործոց նախարար Ժորժ Պոննէի, ուր կ'ըսուէր.

«Ալեքսանտրէթի Սանճագին մէջ երկար ամիսներէ ի վեր Ֆրանսայի լաւագոյն բարեկամները զոհ կը դառնան հակառակորդներու, որոնցմէ սարսափելու բոլոր հիմերը ունին անոնք, ինչպէս որ ատիկա ժամանակին ապացուցեցին Կիլիկիոյ մէջ կատարուող անոնց աւելի նորագոյն սխրագործութիւնները:... Կը ծրագրուի այստեղ եւս իրագործել (Գերմանիոյ կողմէ Աւստրիոյ կլանման նման) նոր միացում մը, որ ուղղակի դատապարտելի է թէ՛ այս շրջանի բնակչութեան մեծամասնութեան եւ թէ Սուրիոյ պետութեան հանդէպ Ֆրանսական Հանրապետութեան կողմէ ստանձնած պարտաւորութիւններէն մեկնելով»:

* * *

Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ պապական նուիրակ մոնսենիոր Ռեմի-Լուի Լըփրեթրը իր մօտ աշխատանք տուած էր Պէյրութ հաստատուած քեսապցի քանի մը երիտասարդներու: Այդ երիտասարդները անոր կը պատմէին իրենց գիւղին, ընտանիքներուն եւ գիւղական նահապետական կեանքին մասին, որոնք հետաքրքրութեամբ մտիկ կ'ընէր:

Մոնսենիոր Ռեմի-լուի Լըփրեթրը, աւազանի անունով՝ Լուի-Մարի Լըփրեթրը, ծնած էր 28 օգոստոս 1878-ին, հիւսիսային Ֆրանսայի Փորթէլ աւանը եւ զաւակն էր Ժան-Պափթիսթ Լըփրեթրի եւ Մարի Մարկըրիթ Պահէոյի: 25 յուլիս 1903-ին ան Ֆրանչիսկեան ուխտի կրօնաւոր ձեռնադրուած էր Ռեմի-Լուի անունով:

Համաշխարհային առաջին պատերազմի ժամանակ ան Պելճիքայի Մալին (Մեշելէն) քաղաքի ֆրանչիսկեաններու վանքին մեծաւորն էր եւ վանքին մէջ հիւանդանոց հաստատած էր վիրաւորները դարմանելու համար: Գերմանական զինուորական իշխանութիւնը մահուան դատապարտեց զայն, բայց յետոյ Գերմանիոյ ֆրանչիսկեաններուն միջամտութեամբ մահապատիժը աքսորի փոխուեցաւ: Ռեմի-Լուի Լըփրեթրը ֆրանչիսկեաններու Ֆրանսայի շրջանին մեծաւորն էր, երբ Պիոս ԺԱ. պապ 15 մարտ 1936-ին անոր Ռուսիումի տիտղոսաւոր արքեպիսկոպոսի կոչում տուաւ եւ Սուրիոյ ու Լիբանանի մէջ պապական նուիրակ նշանակեց: 12 մայիս 1936-ին Արասի թեմի Պուլոնյը-սիւր-Մէր քաղաքի Նոթրը Տամ տաճարին մէջ ան կարտինալ Լուիճի Մակլիոնէի ձեռամբ եպիսկոպոս ձեռնադրուեցաւ:

Պապական նուիրակ մոնսենիոր Ռեմի-Լուի Լըփրեթրը մասնաւոր առաքելութեամբ Քեսապ այցելեց եւ ժողովրդային ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ: Ան Քեսապ աւանի բարձունքին գտնուող լատին ֆրանչիսկեաններուն վանքը իջեւանեցաւ եւ վանահայր փատրէ Սելվեսթրոյի ու քեսապցիներու սրտբաց հիւրասիրութիւնը վայելեց: Մոնսենիորը իր աչքերով տեսաւ ու ճանչցաւ հայ տոհմիկ գիւղը եւ գիւղացին: Խորապէս տպաւորուեցաւ, որ ինչպէս քեսապցիք քարքարուտ հողերէն ու ժայռերէն իրենց հացը կը հանեն եւ ինչպէս ամրօրէն կառչած են իրենց ինքնութեան: Մոնսենիորը քեսապցիներու հետ մասնաւոր խօսակցութեան մը ընթացքին խոստացաւ իր կարելին ընել Քեսապը փրկելու համար: Քեսապը փրկելով փրկուած պիտի ըլլային նաեւ Քեսապ աւանի եւ Վարի Պաղճաղազի լատիններու վանքերը: Քեսապ Սուրիոյ մէջ լատին համայնքի գլխաւոր կեդրոններէն մէկն էր: Նշենք, որ Վարի Պաղճաղազի ֆրանչիսկեաններու առաքելութիւնը նպատակ ունէր լատինականութիւնը տարածել նաեւ ալաուիներու շրջաններուն մէջ:

Մոնսենիոր Ռեմի-Լուի Լըփրեթրը Քեսապը Սուրիոյ կազմին մէջ պահելու առաջադրանքով դիմեց Պիոս ԺԱ. պապին:

Պիոս ԺԱ. պապ եւ Վատիկանի պետական քարտուղարութիւնը դիւանագիտական խողովակներով դիմեցին ֆրանսական կառավարութեան՝ յորդորելով ապահովել Քեսապի եւ ընդհանուր առմամբ Սանճագի քրիստոնեաներու անվտանգութիւնը, կրօնական ազատութիւնները եւ իրաւունքները:

Պիոս ԺԱ. պապ 25 նոյեմբեր 1938-ին, քանի մը ժամուան ընթացքին սրտի երկու ծանր տագնապ անցուց: Ան վախճանեցաւ 10 փետրուար 1939-ին:

Մոնսենիոր Ռեմի-Լուի Լըթրեթրը դիմեց նաեւ ֆրանսացի քաղաքական ազդեցիկ դէմքերու, ըսաւ, որ Սանճագի մէջ սահմանային փոքր փոփոխութեամբ մը քսանհինգ հազար կաթոլիկներ կը փրկուին եւ իրենց հողերուն վրայ կը մնան: Առանց յուսահատելու ան հետեւողական աշխատանք տարաւ սահմանային փոփոխութեամբ մը Քեսապը Սուրիոյ կազմին մէջ պահելու համար:

Քեսապի Լատինաց վանքի Սուրբ Միքայէլ եկեղեցին

ԱՍՊԵՏ ՄԱՆՃԻԿԵԱՆ

ԿԱՐՄԻՐ ԳԾԵՐԻ ՀԱՏՈՒՄՆ ՈՒ...

Շարունակուած 3-րդ էջէն

Եւրոպայի իրական տէրերը զգուել են իրենց խորացող հոգսերի հաշուին Ուքրանիայի հոգսերը հոգալու ղեկավարութիւնների ձախող քաղաքականութիւնից, իսկ աւելի եռանդուն ու ըմբոստ շերտերը փոթորկել են հրապարակները՝ լրջօրէն ցնցելով վերեւում նստածների աթոռները: 2027 թուականին անխուսափելի է թւում եւրոպական քաղաքական վերնախաւի դիմապատկերի լուրջ փոփոխութիւնը, ինչը կարող է որբութեան մատնել Չելենսքու եւ Փաշինեանի նման ազատական համաշխարհայնացումի յորձանքին յանձնուած բախտախնդիրներին:

Փաշինեանի վերը նկարագրուած քայլերը փաստում են, որ անլոյս փապուղում յայտնուած ղեկավարը, խախտելով օրինականութեան եւ մնացած բոլոր կարմիր գծերը, գնում է վապանք՝ թերեւս համոզուած լինելով, որ ութամեայ անփառունակ գործունէութեան համար արդէն իսկ իրեն սպառնում է երկրի քրէական օրէնսգրքով սահմանուած ամենաբարձր պատժաչափը: Ամէն գնով երկրի բոլոր լծակները ձեռքում պահելու ճիգը, հաւանական բոլոր մրցակիցներին չէզոքացնելու քայլերը հէնց այս տագնապալի հեռանկարի հետեւանքն են: Հասկանալով, որ իր աթոռի ամենափոքր տատանման դէպքում անսկզբունք ու անհայրենիք խմբակը ցրիւ է գալու, նա շարունակում է, երբեմն եւ՝ գաղտնի հրամաններով, հսկայական պարգեւատրում-կաշառքներ բաժանել պետական դիւանակալներին: Որքան էլ որ վարչական լծակների, բազմազան զեղծարարութիւնների ու ակընյայտ օրինախախտումների ճանապարհով Փաշինեանին յաջողւում է տպաւորութիւն ստեղծել, թէ վայելում է ժողովրդի մեծամասնութեան համակրանքը, հանրային պարզ շփումների ընթացքում զգում է այն կուտակուած ատելութեան չափը, որը իւրաքանչիւր պահի եւ ամենաանսպասելի ձեւով կարող է պայթել եւ լաւայի պէս հրապարակները հեղեղել շիկացած զանգուածներով:

Մարդը, որ միայնակ դուրս եկաւ յեղափոխութիւն անելու, եւ նրա վճռականութիւնը ձնագնդի պէս իր մէջ ներառեց երկրում կուտակուած դժգոհութեան ուժը, ի տարբերութիւն ընդդիմութեան՝ շատ լաւ է հասկանում, որ յեղաշրջում անելու համար պէտք չէ սպասել, թէ երկրի 3 մլն քաղաքացիները ե՛րբ դուրս կը գան փողոց: Որպէս օրինակ յիշենք ինչպէս, այսպէս կոչուած, Նիկոլի թաւշեայ յեղափոխութեան գագաթնակէտին Հանրապետութեան հրապարակում հաւաքուած մարդկանց թիւը ներկայացուեց 150.000: 2026 թուականին Նիկոլի նախընտրական վերջին հանրահաւաքում նոյն վայրում նոյն չափով խմբուած մարդկանց թիւը պաշտօնապէս ներկայացուեց 30-40.000:

1988-1990 թուականներին Ազատութեան հրապարակը տեղաւորում էր 15-20.000 մարդու, իսկ երբ լարուած օրերին հեղեղւում էին շրջակայ փողոցներն ու Կարապի լճի ափերը, այդ թիւը չէր գերազանցում 40-50.000-ը: Կարելի է աւելորդ համարել այս մանրամասների մէջ խորանալը, սակայն դրանք ներկայացւում են փաստելու համար, որ համաժողովրդական զանգուածային միջոցառումների դէպքում մինչեւ հանրութեան 3-5 տոկոսն ընդգրկող անհրաժեշտ զանգուածի գումարուելը նշանակում է, որ այն լծակի պէս ունակ է ապահովելու հսկայական զանգուածների մտաւոր ու ֆիզիքական աշխուժացումը:

Նորանկախ Հայաստանի պատմութեան մէջ այդ անհրաժեշտ զանգուածից կարողացել են օգտուել այս երկրի երկու մեծ ամբոխվարները՝ Լեւոն Տէր Պետրոսեանն ու Նիկոլ Փաշինեանը: Եւ այս փորձն իր մաշկի վրայ զգացած Փաշինեանը հասկանում է, որ երբ յեղափոխական իրավիճակը հասունանում է, միշտ էլ կը գտնուեն այն գլխաւորող գործնական ու վճռական մարդիկ: Հասկանում է նաեւ, որ երբ հասարակութիւնը պատրաստ է, ժողովրդական հրաբուխը կարող է ժայթքել ամենաանսպասելի ժամանակ:

Օրինակ, 2017 թուականի խորհրդարանական ընտրութիւններում «Քաղաքացիական պայմանագիր»-ը «Ելք» դաշինքի կազմում, ոչ առանց աջակցութեան, հաւաքել է համեստ 7,78 տոկոս ձայն՝ առաջատար Հանրապետական կուսակցութեան 49.08 տոկոսի դիմաց: Այնինչ, մէկ տարի անց այս իրավիճակը պէտք է գլխիվայր շուռ գար եւ շարունակուէր ցայսօր:

Նիկոլ Փաշինեանն իր խայտառակ կառավարման ընթացքում ո՛չ վարչական եւ ո՛չ էլ քաղաքական առումով չհասունացաւ երկիր ղեկավարողի մակարդակի, բայց նա վերածուեց մի քաղաքական կենդանու, որը բնազդով ու հոտառութեամբ զգում է մթնոլորտի փոփոխութիւնը, կրունկները խուտուտ տուող ալեկոծութեան հասունացումը:

Այդ պատճառով էլ նա այսօր վերածուել է յանուն անձնական ինքնապահպանութեան ամէն ինչ զոհաբերելու պատրաստ դաժան եւ անսանձ բռնապետի եւ անում է այն, ինչի ականատեսն ենք: Բոլորից լաւ նա գիտի իր առջեւ ծառացած անլուծելի խնդիրները, եւ ինչպէս, բոլոր իր նմաններն իրենից առաջ, փորձում է շրջանցել պատմական օրինաչափութիւնը, յոյս տածելով, թէ իր պարագայում այդ օրինաչափութիւնը չի գործի:

«ԴՐՕՇԱԿ», թիւ 10, 2026

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

Հանդիպումին վեր առնուեցաւ Մխիթարեան միաբանութեան պատմական առաքելութիւնն ու դերակատարութիւնը՝ հայագիտութեան, հայեցի կրթութեան եւ դաստիարակութեան մէջ:

Գաղթաշխարհին մէջ այս առաքելութեան կենսական կարեւորութեան ու դիմագրաւած դժուարութիւններուն կողքին, քննարկումի նիւթ դարձան Հայաստանի իրավիճակն ու Լիբանանի եւ լիբանանահայութեան դիմագրաւած մարտահրաւէրները:

Այլասերումին, աղանդաւորական շարժումներու տարածման, ընկերային ու տնտեսական մարտահրաւէրներուն եւ քաղաքական ու ապահովական սպառնալիքներուն ի տես, հարկ է համակարգուած, համախումբ եւ միաւորուած գործել, հաստատեցին ներկաները՝ ընդգծելով ազգային ու քրիստոնէական արժէքներու պահպանման գոյութենական նշանակութիւնը:

Հանդիպումը եզրափակուեցաւ մնայուն հաղորդակցութեան ու վերոյիշեալ ոլորտներուն մէջ սերտ գործակցութեան վերահաստատումով:

ՊԻԼԱԼ ԷՐՏՈՂԱՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆ . . .

Շարունակուած Ա. էջէն

«Այսօր ականատես կ'ըլլանք տեսարաններու, որոնք իրաւացի հարցադրումներ կը յառաջացնեն, եւ լիբանանցի ժողովուրդը արժանի է պատասխաններ ստանալու:

«Լիբանանի պատասխանատուները ի՞նչ պաշտօնական հանգամանքով կ'ընդունին պետական պաշտօն չունեցող անձեր, պարզապէս իրենց հայրերուն ինքնութեան պատճառով: Ե՞րբ ընտանիքի ծագումնաբանութիւնը սկսաւ փոխարինել դիւանագիտական արարողակարգն ու պետութեան արժանապատուութիւնը:

«Ի՞նչ պատգամ կը փոխանցուի լիբանանցի ժողովուրդին՝ իր հաստատութիւններուն արժէքին եւ անոնց գերիշխանութեան մասին:

«Ինչպէ՞ս կրնան Լեռնալիբանանի մէջ սովամահ եղածներուն ժառանգորդները այսքան դիւրութեամբ իրենց դռները բանալ անոնց առջեւ, որոնք տակաւին կը ժխտեն անցեալի ոճիրները եւ կը մերժեն զանոնք ճանչնալ:

«Արդեօք Լիբանանի յիշողութիւնը այնքա՞ն կարճ դարձած է, որ այլեւս չի յիշեր իր ժողովուրդին ապրած սովը, կամ այն ցեղասպանութիւնը, որուն հետեւանքով հարիւր հազարաւոր վերապրողներ ապաստան գտան իր ափերուն:

«Եւ վերջապէս, արդեօք Լիբանանը, որ մայիս 6-ը ընդհանուր նահատակներու նուիրուած յիշատակման օրէն վերածած է «մամուլի նահատակներու» յատուկ յիշատակի օրուան, դէպի ազատ, գերիշխան եւ արժանապատիւ ապագա՞յ կ'ուղղուի, թէ՞ կը վերադառնայ մութասարիֆութեան ժամանակաշրջան:

«Մինչ ոմանք կը նախընտրեն մոռնալ իրենց պատմութիւնը, մենք չենք մոռնար: Հաստատ կը մնանք մեր սկզբունքներուն, մեր նահատակներուն յիշատակին եւ ճշմարտութեան: Մեզ առաջնորդողը վրէժխնդրութիւնը չէ, այլ արդարութիւնը, ճանաչումն ու արժանապատուութիւնը:

«Լիբանանի մայրաքաղաքն իսկ այս յանձնառութեան յստակ օրինակը տուաւ: Պէյրութի Էշրեֆիէ թաղամասին մէջ վերջերս պաշտօնապէս բացուեցաւ նահատակ Սուրբ Իգնատիոս Մալոյեանի անունը կրող փողոց մը:

«Ա՛յս է մեր ճանչցած եւ հաւատացած Լիբանանը. Լիբանան մը, որ կը յարգէ իր նահատակները, կը պահպանէ իր յիշողութիւնը եւ իր արժանապատուութիւնը չի փոխանակեր անցողիկ **ժեստերու** հետ:

«Լիբանանի Հայ դատի մարմինը պիտի շարունակէ պաշտպանել պատմական ճշմարտութիւնն ու արդարութեան դատը: Լիբանանի պատասխանատուներուն կոչ կ'ուղղենք՝ յարգելու իրենց ժողովուրդին յիշատակը եւ հայ ու լիբանանցի նահատակներուն զոհողութիւնները»:

ԴՈԿՏՈՐ ԱՐՏԱ ՃԷՊԷՃԵԱՆԻ ՀԵՏ...

Շարունակուած 4-րդ էջէն

Հանդիպման աւարտին իրենց դիտարկումներով հանդէս եկան Վ. Պարտիզունիի անուան հայ նոր եւ նորագոյն գրականութեան եւ անոր դասաւանդման **մեթոտիկայի** ամպիոնի վարիչ, «Սփիւռք» կեդրոնի գիտական աշխատող փրոֆեսէօր Սուրէն Դանիէլեանն ու բանասիրական բաժանմունքի փոխտնօրէն, ամպիոնի **դոցենտ** Նայրա Խաչատրեանը՝ կարեւոր նկատելով արեւմտահայերէնի դերն ու նշանակութիւնը հայոց լեզուի ամբողջականութեան, ազգային ինքնութեան եւ սփիւռքահայութեան մշակութային ժառանգութեան պահպանման գործին մէջ, ընդգծելով այսպիսի հանդիպումներու նշանակութիւնը յատկապէս ապագայ բանասէրներու մասնագիտական աշխարհայեացքի ձեւաւորման համար:

«ԶԱՅՆԵՐ՝ ԸՆԴԴԷՄ ....»

Շարունակուած 4-րդ էջէն

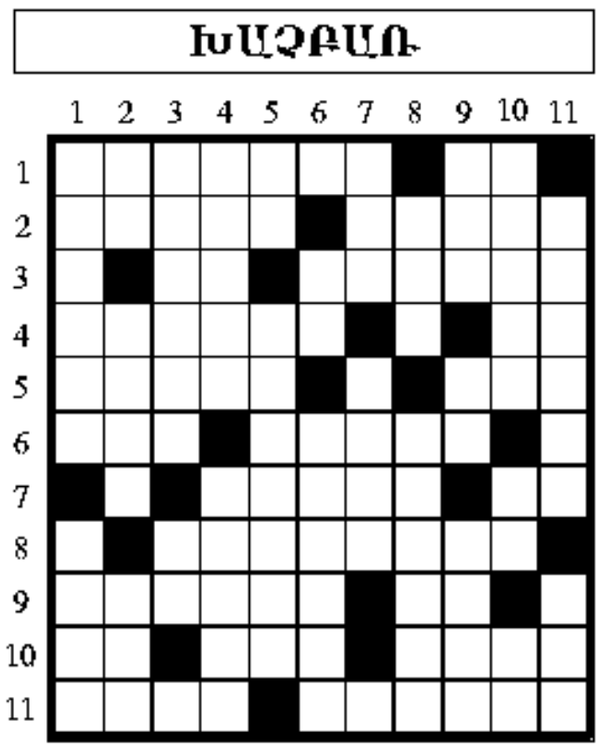
Ներառական ցուցադրութեան առանցքային բաղադրիչը էական իրականութեան նորարարական փորձառութիւնն է՝ «Ոչ ոք կը լսէ. Սինճարի մոռցուած ձայները» (Nobody's Listening: The Forgotten Voices of Sinjar):

Սենեակի ամբողջ տարածքը ընդգրկող այս ներառական փորձառութիւնը մասնակիցները տեղափոխեց հիւսիսային Իրաք՝ համադրելով 360 աստիճանով փաստագրական նկարահանումները, եզիտի արուեստագէտներուն տպաւորիչ ստեղծագործութիւնները եւ էական իրականութեան նորագոյն արհեստագիտութիւնները:

Սինճարի Քոչօ գիւղին մէջ ծաւալող եւ տարբեր ուղղութիւններով զարգացող պատմութեան միջոցով մասնակիցները կարելիութիւն ունեցան լսելու «Իսլամական պետութիւն» (ՏԱՀԵԾ) ահաբեկչական կազմակերպութեան կողմէ առեւանգուած եւ սեռական ստրկութեան ենթարկուած երիտասարդ եզիտի կնոջ, զանգուածային սպանութենէ փրկուած անոր եղբօր, ինչպէս նաեւ գիւղի վրայ յարձակման մասնակցած ՏԱՀԵԾ-ի զինեալի պատմութիւնները:

ԺԱՄԱՆԱՑ

ԽԱՉԲԱՌ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Ափրիկեան երկիր - Վախ:
2. Եդեսիոյ արդի անունը - Արական անուն:
3. Ձայնանիշ - Եւրոպական մայրաքաղաք:
4. Մէկ տորորդական մաս - Յարաբերական դերանուն:
5. Արցախի հնավայրերէն - Որոճացող կենդանի:
6. Ֆրանսական քաղաք - Ձեւիչ:
7. Կապրցախ - Անորոշ դերանուն:
8. Գէշ ճակատագիրի վրդ:
9. Խրամ - Կրկնուած բաղաձայններ:
10. Տուգանական ածական - 1001 եկեղեցիներու քաղաքը - Կռճիկ:
11. Ժապաւէն - Ձիրք, քանքար:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ

1. Յօրանջել - Ծաղկանց լեռնաշղթայի գագաթներէն:
2. Շաղկապ - Կեռ - Բուրդ:
3. Քրթմնջել - Իրերայաջորդ գիրեր:
4. Մեկնի յարեցուցիչ հիւթը - Թլուաւոր:
5. Ձայնանիշ - Բովանդակ:
6. Ձայնակից տառեր - Կարծր քարատեսակ:
7. Լիբանանի գետերէն - Սեմական ժողովուրդ մը:
8. Ծառի կոճղ - Րաֆֆիի «Ուկին»:
9. Եղանակաւորիչ մակբայ - Ածականակերտ մասնիկ - Գթա՛:
10. Ասիական մայրաքաղաք - Ածականակերտ մասնիկ - Անձնական դերանուն:
11. Տեսութիւն - Ո՛չ հում, ո՛չ եփած (հակ.):

Պատրաստեց՝ Տ. Մ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ

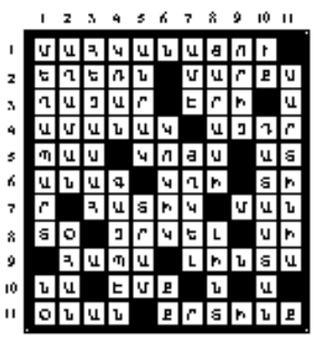
ՍՈՒՏՕՔՈՒ

		9		7		8		4
			1				7	
3	2			4			6	
		5					8	
6				5	4	3		7
4	1							
	3		7			5		2
			8					
		2			6	1		

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած զեպցացոցը բաղկացած է իրարացիչիւր 9 քառակուսի հաշտող 9 բաժիններէ (3x3): Բացառութի սկզբունքին կիրառումով իրարացիչիւր քառակուսիի մէջ թուանշան մը զետեղել՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իրարացիչիւր շարք, ուղղահայեաց իրարացիչիւր սիւնակ եւ 9 քառակուսիներց իրարացիչիւր բաժին ունենայ 1էն 9 թուանշանները՝ իրարացիչիւր թուանշան միայն մէկ անգամ գործածուելու պայմանով: Այլ խօսքով՝ ո՛չ մէկ պարագայի արուօնուած է թուանշան մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժինին մէջ: Սկսելու համար՝ կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներուն մէջ զետեղուած են:

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՑԻ ԽԱՉԵՐՈՒՆ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

ԽԱՉԲԱՌ

ՍՈՒՏՕՔՈՒ

9	5	7	1	8	4	6	2	3
3	1	6	2	5	9	4	8	7
8	4	2	6	7	3	9	5	1
2	9	4	7	1	5	3	6	8
1	6	8	3	9	2	5	7	4
7	3	5	4	6	8	1	9	2
6	2	9	8	4	1	7	3	5
4	7	3	5	2	6	8	1	9
5	8	1	9	3	7	2	4	6

ՕՐԱՑԵՑՔ

18 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

●1891.- Մահ տպարանատէր-հրատարակիչ, գրածուլիչ, փորագրող եւ հայկական նոր տպատառերու ստեղծող Յովհաննէս Միւհենտիսեանի, Պոլսոյ մէջ: Ծնած էր 1810-ին, Պոլիս:

●1905.- Մահ յեղափոխական գործիչ Գալուստ Արխանեանի, Երզնկայի մէջ: Ծնած էր 1860-ին, Երզնկայի Արմտան գիւղը: 1894-ին ձերբակալուեցաւ եւ ցկեանս բանտարկութեան դատապարտուեցաւ: Ժանտախտէ վարակուելով մահացաւ բանտին մէջ:

●1970.- Ուրուկուէյի խորհրդարանը որոշում կ'անցընէ յարմարագոյն առաջին առիթով Հայկական դատը ներկայացնելու Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան:

●2005.- Մահ հիւլէական ուժանիւթի բնագաւառի գիտնական Արմէն Աբաղեանի, Մոսկուայի մէջ: Ծնած էր 1933-ին, Ստեփանակերտ:

ԱԶԳԵՐՈՒ ԼԻԿԱ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ 5 ԿՈԼ ՆՇԱՆԱԿԵՑ ՆԵՏԵՐԼԱՆՏՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Ազգերու լիկայի 6-րդ եւ վերջին մըրցումին, Գերմանիա, որ 3-րդ դիրքի վրայ կը գտնուէր 5 մրցումներէ ետք, կրցաւ 5 կոլ նշանակել Նետերլանտներուն դէմ եւ գրաւելով Բ. խմբակի պարագլուխի դիրքը հասաւ քառորդ աւարտական:

Մարզիչ Եուրկեն Քլոփ մրցումէն առաջ յայտնած էր, որ խումբը պատրաստ է 5 կոլ նշանակելու, բայց կարեւորը առաջին կոլը նշանակելն էր: Այդպէս ալ եղաւ: Մրցումին առաջին կոլը նշանակեց Տերի Շերհանթ՝ 2 անգամ Նետերլանտներու բերդին սիւները ցնցելէ ետք: 41-րդ վայրկեանին Ֆրայպուրկի ծայրի յառաջապահը Եոշուա Քիմիչէն փոխանցում մը ստանալէ ետք կոլ նշանակեց Պերլինի Ողիմպիական դաշտին վրայ, ուր կը խաղար Հերթա Պերլինի հետ 2 տարի առաջ:

Շար.ը՝ էջ 8

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

● ՄԱՆՉԵՍԹԸՐ Եունայթըտի նոր գլխաւոր մարզիչ Մաուրիսիօ Փոչեթինօ արդէն իսկ գործի անցած է եւ փոխանցումներու գլխաւոր առաջնահերթութիւն կը նկատէ Քոմոյի 22 տարեկան յարձակող ոճի միջնապահ Նիքօ Փասը:

Հարցը սակայն չի վերաբերիր Փասի կամ Քոմոյի, այլ՝ Ռէալ Մատրիտի, մանաւանդ որ Փաս Ռէալ Մատրիտի հետ տակաւին կապեր ունի՝ նկատի ունենալով, որ սպանական խումբի սանը 2027-2028 տարեշրջանին վերադարձի պայմանի կէտ մը ունի իր պայմանագրութեան մէջ:

● ԹՈԹԵՆՀԱՄԻ սպանացի յետսապահ Փետրօ Փորօ կը ցանկայ իր ասպարէզը շարունակել Պարսելոնայի հետ: Փորօ նպատակ ունի հեռանալ «Փրեմիեր լիկ»-էն, եւ անոր նախընտրելի ուղղութիւնն է Պարսելոնան:

27 տարեկան Փորոյի փոխանցման գինը մօտ 70 միլիոն եւրօ է, մինչ Պարսելոնա պատրաստ չէ այդքան գումար վճարելու՝ բարդացնելով տեղափոխութիւնը:

● ՍԵՒԻԼԻԱ ակումբի գլխաւոր մարզիչ Լուիս Կարսիա Փլասա կը կարծէ, որ Սպանիոյ ախոյեանութեան Ռէալ Մատրիտի եւ Պարսելոնայի ու միւս ակումբներու մակարդակներու չափազանց մեծ տարբերութիւնը «Լա լիկա»-ն քիչ մը ձանձրացուցիչ կը դարձնէ:

«Աթլեթիքօ Մատրիտը քիչ մը աւելի ետ կը մնայ այդ զոյգէն, մինչ Պեթիս, Վիարէալ Աթլեթիք Պիլպաօ եւ Ռէալ Սոսիետատ աւելի ետ կը մնան: Մնացած բոլոր խումբերը շատ աւելի ցած մակարդակի վրայ են, բան մը, որ ձանձրացուցիչ կը դարձնէ», ըսաւ Փլասա:

● ՊԵԼճԻՔԱՅԻ ազգային խումբի լաւագոյն կոլ-սքորըր Ռոմելու Լուքաքու լքեց ազգային խումբին հետ իր ասպարէզը: 2010-էն ի վեր ազգային

խումբին շապիկը կրած Լուքաքու 135 ելոյթ ունեցած է Պելճիքայի հետ՝ նշանակելով 94 կոլ: Ան 2018-ի Մոնտիալին 3-րդ դիրքը գրաւած էր Պելճիքայի հաւաքականին հետ:

● ԱՐՍԵՆԱԼ ակումբը կը փորձէ Ռէալ Մատրիտի հետ համաձայնութիւն կնքել՝ փոխարինելով միջնապահ Մարթին Սուպիմենտին Ռէալ Մատրիտի պրազիլցի Էնտրիքի հետ: Նախապէս նիւթեր շրջան կ'ընէին, թէ Լոնտոնի ակումբը կ'ուզէ աշխատավարձով (ժամանակաւոր) ձեռք ձգել Էնտրիքը, բայց ըստ երեւոյթին այժմ Արթեթա կ'ուզէ ամբողջական փոխանցում:

● ՉԵՄՓԻՈՆՁ Լիկ-ի վերջին երկու տարիներու տիտղոսներ Փարիզ Սեն Ժերմեն կը շարունակէ իր կազմը զօրացնելու նոր ճամբաներ գտնել:

Լուիս Էնրիքէ կ'ուզէ ձեռք ձգել Ռէալ Մատրիտի թուրք միջնապահ Արտա Կիւլերը եւ պատրաստ է 4 անգամ աւելի աշխատավարձ վճարելու անոր

փոխարէն: Կիւլեր այժմ մօտ 4 միլիոն եւրօ կը ստանայ սպանական խումբէն, իսկ Փարիզ Սեն Ժերմեն պատրաստ է 15 միլիոն վճարելու իբրեւ տարեկան եկամուտ:

● ՆԵՏԵՐԼԱՆՏՑԻ պատմական մարզիկ Եոհան Քրոյֆի թոռը հրաւիրուած է Միացեալ Նահանգներու պատանիներու հաւաքական:

17 տարեկան Ռէյ Քրոյֆ-Պին ծնած է

Միացեալ Նահանգներ, ապրած է Պարսելոնայի եւ այժմ մաս կը կազմէ սպանական Խիմնասթիքի երիտասարդական խումբին:

Շէյ Եոհան Քրոյֆի դստեր՝ Շանթալ Քրոյֆի եւ ամերիկացի Թոտ Պինի զաւակն է եւ առիթ ունի Միացեալ Նահանգներու, Սպանիոյ եւ Նետերլանտներու հաւաքականներէն խաղալու:

Այժմ հրաւէրը եկած է Միացեալ Նահանգներէն, բայց ասիկա չի նշանակեր, որ ան ապագային անպայման Միացեալ Նահանգներու ազգային խումբի անդամ պիտի ըլլայ:

ՃԱՏՐԱԿ

ՀԱՅԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ ՊԻՏԻ ՊԱՅՔԱՐԻ 9-ԷՆ 12-ՐԴ ԴԻՐՔԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Պուտափեշտի մէջ կը շարունակուի «Թոթըլ Չես 2026» ճատրակի հեղինակաւոր միջազգային մրցաշարքը:

Հայաստանի ճատրակի տղոց հաւաքականի լաւագոյն ներկայացուցիչը՝ Հայկ Մարտիրոսեան, խմբակներու հանգրուանի իր վերջին մրցումին հաւասարութիւն արձանագրելէ ետք հնդիկ Ափիմանիու Միշրայի հետ, գրաւեց Գ. խմբակի 3-րդ դիրքը՝ գերազանցելով ազրպէյճանցի Շախրիար Մամետեարովի եւ նորվեկիացի Մակնուս Քարլսենի նման վարպետներ: Աւելին՝ աշխարհի թիւ 1 Քարլսեն իր միակ պարտութիւնը կրած էր Մարտիրոսեանէն:

Այժմ, 4 խմբակներու առաջին դիրքերը գրաւող վարպետները կը խաղան կիսաւարտականի մրցումներ, մինչ Բ. դիրքերը գրաւող 4 վարպետները կը խաղան նոյն ձեւի կիսաւարտական մրցումներ՝ 5-րդէն 8-րդ դիրքերուն համար:

Երրորդ դիրքերը գրաւող վարպետները պիտի մրցին նոյն ձեւով՝ 9-րդէն 12-րդ դիրքերուն համար:

Հայկ Մարտիրոսեան պիտի մրցի հունգարացի վարպետ Ռիշար Ռափորթի դէմ: Մարտիրոսեան

այժմ 48-րդ դասուած վարպետն է 2669 կէտով, մինչ հունգարացի իր մրցակիցը՝ Ռափորթ, 23-րդ դասուած վարպետն է եւ ունի 2718 կէտ:

Յաղթանակի պարագային Մարտիրոսեան իր դէմ պիտի ունենայ հնդիկ Արժուն Էրիկայսի -նետերլանտցի Ճորտըն Վան Ֆորիսթ ճակատումի յաղթականը:

ԹԵՆԻՍ

ԱԼԻՆԱ ՉԱՐԱՅԵՒԱ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԸ ԱՒԱՐՏԱԾ Է 84-ՐԴ ԴԻՐՔԻՆ ՎՐԱՅ

Աղջկանց թենիսի ֆետերասիոնը հրապարակեց 2026-ի աշխարհի վերջնական դասաւորումը: Հայաստանը ներկայացնող Ալինա Չարայեւա եւ Էլինա Աւանէսեան տարին աւարտած են յաջորդաբար 84-րդ եւ 151-րդ դիրքերուն վրայ:

24 տարեկան Չարայեւա գրաւեց Հայաստանի լաւագոյն թենիսվումընի առաջին դիրքը՝ 859 կէտերով:

Աւանէսեան ունի 498 կէտ եւ 153-րդ դիրքէն բարձրացաւ 151-րդ դիրք: Չարայեւա 2026-ին 41 յաղթանակներ արձանագրեց եւ կրեց 27 պարտութիւն:

Ան 418 հազար ամ. տոլար մրցանակային գումար ապահովեց եւ 77 դիրքերով բարելաւեց տարուան սկիզբի դիրքը:

Աւանէսեան տարեշրջանի սկիզբը վիրաւոր էր եւ շատ ելոյթներ չունեցաւ, ինչպէս նաեւ ան ստիպուեցաւ վերջին ամիսն ալ հեռու մնալ թեթեւօրէն վիրաւոր ըլլալով: Ան 29 յաղթանակներ արձանագրեց եւ 18 պարտութիւններ կրեց, կորսնցուց 31 դիրքեր իր դասաւորման մէջ եւ ձեռք ձգեց 112 հազար 184 ամ. տոլար:

Աղջկանց տարեշրջանի վերջին մրցաշարքը՝ մասթըրզը, տեղի ունեցաւ Ինտիըն Ուելսի մէջ (Միացեալ Նահանգներ) եւ վերջ գտաւ ի նպաստ ռուս Միրա Անտրէեւայի (19 տարեկան), որ աւարտականին յաղթեց ուքրանացի Էլինա Սվիթոլինային:

Անտրէեւա այս մրցաշարքին յաղթած էր նոյնինքն

Սվիթոլինային (2-0), Արինա Սապալենքային եւ Տիանա Շնայտըրին:

Կիսաւարտականին յաղթելէ ետք Ճեսիքա Փեկուլային, ան աւարտականին անգամ մը եւս հանդիպած էր Սվիթոլինայի եւ յաղթած անոր՝ դառնալով 2004-էն ի վեր ամենէն երիտասարդ ախոյեանը՝ առանց սեթ մը նոյնիսկ կորսնցնելու:

Անտրէեւա տարին փակեց 2-րդ դիրքի վրայ՝ գերազանցելով Արինա Սապալենքան, որ նահանջեց 3-րդ դիրք:

Նշենք, որ թիւ 1 թենիսվումըն Էլենա Ռիպաքինա չէր մասնակցած այս մրցաշարքին՝ վիրաւոր ըլլալուն պատճառով:

ԱՐԹՈՒՐ ՉԱԽԱՐԵԱՆ ԿԸ ՓԱՅԼԻ

29 տարեկան միջնապահ Արթուր Չախարեան դարձաւ Ֆրանսայի բաժակի 7-րդ հանգրուանի հանդիպումի հերոսը, ուր «Վերսայ 78» ակումբը 3-2 արդիւնքով յաղթեց Ռոտեզին:

Ֆրանսայի Գ. դասակարգի Վերսայ ակումբը կըրցաւ յաղթել Բ. դասակարգի Ռոտեզին՝ շնորհիւ Չախարեանի նշանակած կոլին, յաւելեալ վայրկեաններուն:

Չախարեան 90-րդ վայրկեանին դաշտ ներկայացած էր, երբ արդիւնքը 2-2 էր, եւ հազիւ վայրկեան մը անցած, ան իր առաջին հարուածով կրցած էր գրաւել մրցակից Ռոտեզի բերդը:

Մրցումը սկսած էր Վերսայի արագ կոլով 4-րդ վայրկեանին, երբ Քենի Ռոշա Սանթոս նշանակած էր կոլ մը: Մինչեւ կիսախաղ Ռոտեզ 2 կոլ նշանակած էր շնորհիւ Ճորտան Մենտեշի եւ Նաշոն Նսինկայի:

72-րդ վայրկեանին Պիլալ Սիսէ կրցած էր նշանակել Վերսայի հաւասարութեան կոլը, որմէ ետք Չա-

խարեան նշանակած էր յաղթանակի կոլը:

8-րդ հանգրուանին Վերսայ պիտի մրցի «Էֆ. Սէ. 2 Ռիվ 82» ակումբին դէմ, որ իր կարգին դուրս ձգած էր Բ. դասակարգի Թրելիսաք խումբը՝ 2-1 արդիւնքով:

ՓԵՐԵՍ ՎՍՏԱՀ Է, ՈՐ ՀԱԱԼԱՆԴ ՊԻՏԻ ՄԻԱՆԱՅ ՌԷԱԼ ՄԱՏՐԻՏԻՆ

Ռէալ Մատրիտ յառաջիկայ ամրան կրնայ իրականացնել համաշխարհային ֆութպոլի պատմութեան աղմկայարոյց փոխանցումներէն մէկը:

Ֆլորենթինօ Փերես օրէ օր աւելի վստահ կը դառնայ, որ Մանչեսթըր Սիթիի նորվեկիացի յառաջապահ Էրլինկ Հաալանտ կրնայ միանալ Ռէալ Մատրիտին:

Բրիտանացի Նիք Հարիսի հաստատումով, Փերես այս նիւթին մասին անձի մը հետ խօսած է ճաշարանի մէջ ճաշած պահուն:

Շար.ը՝ էջ 8

ՈՒԿՕ ԼՈՐԻՍ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՆՑԱՒ

Ֆրանսայի ազգային խումբի նախկին խմբապետ, 2018-ի աշխարհի ախոյեան, բերդապահ Ուկօ Լորիս պատմական բացառիկ նուաճումի հասած է:

Լոս Անճելըսի բերդապահը դարձաւ ֆրանսական ֆութպոլի պատմութեան առաջին ներկայացուցիչը, որ արհեստավարժ մակարդակով անցած է 1000 մրցումներու սահմանը:

39 տարեկան բերդապահի պատմական այս ցուցանիշը «Էմ. Էլ. Էս.»-ի գծով Լոս Անճելըս - Լոս Անճելըս Կալաքսի տերպիի մրցումին (2-2) արձանագրուեցաւ: Ըստ «Լը Ֆիկարօ» եւ «Ֆութ Մերքաթ» պարբերականներուն, Լորիս արդէն իսկ 1001 պաշտօնական մրցումներու թիւին հասած է, այդ մրցումներուն կարգին նկատի չեն առնուած պահեստային խումբերու եւ պատանեկան ու երիտասարդական հաւաքականներուն հետ ունեցած անոր մրցումները:

Շար.ը՝ էջ 8

ՎԱՆԱ. «ԻՐԱՆԻ ԴԷՄ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ . . .»

Շարունակուած Ա. էջէն

Նախապէս ամերիկացի պաշտօնատարներ ու լաւատեղեակ աղբիւրներ «Սի.Էն.Էն.»-ին յայտնած էին, թէ հետախուզական տեղեկութիւններ ցոյց կու տան, որ Իրան ծրագիր կը մշակէ Ուաշինկթընի մէջ ամերիկեան վարչակազմէն բարձրաստիճան պաշտօնատարներ «կեղտոտ ռումբ»-ի կամ քիմիական զէնքի օգտագործումով թիրախաւորելու համար:

Պատկերասփիւռի կայանին համաձայն, ամերիկացի պաշտօնատարները տակաւին կը գնահատեն Իրանի այս ծրագիրը գործադրելու կարողութիւնն ու մտադրութիւնը:

Աղբիւրները նշած են, որ Թեհրան ներկայ փուլին կ'ուզէ իր ընտրանքները բաց պահել, եւ իրենց տրամադրութեան տակ գտնուող տեղեկութիւնները անմիջական յարձակումի մը կամ գործադրութեան վերջնական որոշումի մասին չեն վկայեր:

Իրանի խորհրդարանի նախագահ Մոհամմետ Պաղեր Ղալիպաֆ սպառնաց ամերիկեան ռազմակայաններուն մօտ գտնուող ջուրի ամբարտակներն ու ելեկտրական ենթակառոյցները թիրախաւորել, եթէ Իրանի մէջ ամբարտակները յարձակումի ենթարկուին:

Ան ըսաւ, որ յաջորդ փուլին քաղաքային ենթակառոյցներու թիրախաւորման պատրաստութիւն կը տեսնուի՝ մատնանշելով «Նիւ Եորք Թայմզ»-ի մէջբերած փորձագէտները, ըստ որոնց, «իրանեան հրթիռներու դիրքերուն մօտ գտնուող ամբարտակները երկակի կիրարկման համար են»:

«Շատ աղէկ, ահա ձեզի նոր կանոն մը. ամերիկեան եւ իսրայէլեան ռազմակայանի մօտ գըտնուող որեւէ ամբարտակ, նաւահանգիստ կամ ելեկտրակայան եւս երկակի օգտագործման համար են: Ձեր նոյն տրամաբանութիւնը բոլորին վրայ պիտի գործադրենք համակարգուած ու արդար կերպով», աւելցուց ան:

Իրանի արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Իսմայիլ Պաղայի նշեց, որ Իրանի ամբարտակներուն եւ անոր հրթիռներու կայաններուն միջեւ կապի մը գոյութեան մասին պնդումները իրականութեան չեն համապատասխաներ եւ երկրի կենսական ենթակառոյցները թիրախաւորելու համար ապահովական պատրուակներ ստեղծելու փորձ մըն են:

Պաղայի աւելցուց, որ քաղաքային կառոյցներուն զինուորական դիրքերու մօտ ըլլալը չ'արդարացներ զանոնք օրինական զինուորական թիրախներ նկատելը, եւ այդ փաստարկը որակեց «չարամիտ մոլորութիւն», որուն նպատակը քաղաքային ենթակառոյցներու դէմ յարձակումները օրինականացնելն ու միջազգային մարդասիրական օրէնքի լուրջ խախտումները բնականոնացնելն է:

Ան շեշտեց, որ Իրան գիտէ ինչպէ՛ս որեւէ թշնամական արարքի հակադարձել՝ այդպիսի յարձակումի մը պարագային «անմոռանալի հակադարձութիւն մը» խոստանալով:

Իրանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտարարեց, թէ Իրանի արտաքին գործոց նախարար Ապպաս Արաղչի Օմանի սուլթանին ներկայացուցած է վերջին զարգացումները, ներառեալ պատերազմին վերջ տալու իրանեան դիւանագիտական նախաձեռնութիւնը:

Նախարարութիւնը աւելցուց, որ Արաղչի ընդգծած է, որ իր երկիրը դիւանագիտութեան որդեգրման նկատմամբ լուրջ տրամադրուած է:

Ան նշած է, որ Իրան վճռական որոշումներ որդեգրած է՝ պաշտպանելու իր հողային ամբողջականութիւնն ու ազգային շահերը:

Արաղչի շեշտած է, որ շրջանի պետութիւնները իրենց առաւելագոյն ջանքը պէտք է թափեն հասարակաց շահերը պաշտպանելու եւ շրջանային անվտանգութիւնը ամրապնդելու համար:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

Շարունակուած 2-րդ էջէն

նպատակն էր հասկնալ լիբանանեան դիրքորոշումը: Սակայն ան յստակ էր երկու հարցի շուրջ. առաջինը՝ ՖԻՆԻԻԼ-ի նկատմամբ **վեթոյի** վերաբերեալ, ինչ որ կը նշանակէ, թէ վերջինիս ներկայութիւնը վերացնելու որոշումէն ետդարձի կարելիութիւն չկայ, եւ երկրորդը՝ թիւ 1701 որոշումը չի կրնար մնալ այնպէս, ինչպէս որ է, եւ պէտք է բարեփոխումներու ենթարկուի»:

● «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԸ». «Իրավիճակին հետեւող շըրջանակներ զարմանք յայտնեցին ամերիկացի պատուիրակ Մայք Ուալցի, Պաապտայի պալատ եւ վարչապետարան այցելելէ ետք, ՖԻՆԻԻԼ-ի առաքելութեան աւարտէն ետք հարաւային Լիբանանի վերաբերեալ առաջարկ պարունակող յայտարարութիւնը Այն Թինէէն կատարելուն նկատմամբ՝ հաշուի առնելով, որ հանրապետութեան նախագահը սահմանադրականօրէն առաջին լիազօրութիւնը ունեցողն է հետեւելու արտաքին համաձայնագիրներուն, մինչդեռ խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիին այս հարցին մէջ լիբանանեան դիրքորոշման միասնականութիւնը հաստատած էր»:

● «ՄՈՒՏՈՒՆ». «Իրանի խորհրդարանի նախագահ Ղալիպաֆ Լիբանանի խորհրդարանի նախագահ Պըրրիէն խնդրեց կառչած մնալ թիւ 1701 որոշումի բարեփոխման մերժումին եւ տեղեկացուց, որ Իրան Չինաստանի եւ Ռուսիոյ հետ կապ կը հաստատէ, որպէսզի անոնք այդպիսի բարեփոխումներ պարունակող որեւէ որոշումի դէմ **վեթօ** կիրարկեն»:

● «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԸ». «Խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի մօտիկ անձեր կը յայտնեն, որ ան չ'ուզեր Լիբանանը շրջանային հաւանականութիւններէն կախեալ պահել, մանաւանդ որ որեւէ նոր մագլցում կրնայ տապալել ներկայ քաղաքական ջանքերը եւ դուռը բանալ ապահովական իրավիճակի մը առջեւ որ դժուար կ'ըլլայ վերահսկել»:

● ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ականաւոր հեղինակութիւն մը «Տիար» օրաթերթին. «Ինծի այցելողներուն ըսի, թէ անորոշ է, թէ Լիբանանին կամ շրջանին մէջ մեզի ի՛նչ կը սպասէ»:

● «ՄՈՒՏՈՒՆ»-Ի տեղեկութեան համաձայն, «Կառավարութեան իր որոշումներու գործադրութեան աջակցող անվտանգութեան միջազգային ցանց ապահովելու եւ հնգեակ յանձնախումբը վերստին կեանքի կոչելու ջանքեր գոյութիւն ունին: Այդ ջանքերուն նպատակն է խուսափիլ ներքին բախումէն՝ պահպանելով պետութեան հեղինակութեան վերականգնման ուղին»:

● ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ «Լիուա» օրաթերթին. «Հանրապետութեան նախագահը կը մտածէ, արտասահմանի մէջ լիբանանեան ներկայութեան աջակցող աշխատանքի ծիրին մէջ, իր արտաքին շրջապտոյտները շարունակել»:

● ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ «Մաարիւ» օրաթերթ. «Իսրայէլեան բանակին կարծիքով, Հըզպալլան պիտի փորձէ որեւէ յառաջիկայ պատերազմի ընթացքին տասնեակներով կամ հարիւրաւոր անօդաչու թռչող սարքերու յարձակումներ շղթայազերծելով իրեն մարտահրաւէր ուղղել»:

● ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ աղբիւրներ «Նիտա Ուաթան» օրաթերթին. «Իրաքի մէջ գոյութիւն ունի ելեւմտական եւ առեւտրական շահերու ցանց մը, որ կապ ունի Հըզպալլայի հետ, եւ զայն կը ղեկավարէ կուսակցութեան պատասխանատուներէն Մ. Քաուսարանին՝ Ա. Քաուսարանիի օգնութեամբ, եւ անոնք երկուքն ալ պատժամիջոցներու ցուցակներու վրայ կը գտնուին»:

● «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԸ»-Ի տեղեկութեան համաձայն, «նախագահի ջանքերը յաջողած են կանխարգիլել բարձրաստիճան քաղաքական գործիչի մը նկատմամբ ամերիկեան պատժամիջոցներու կիրարկումը: Ան տեղեկացուած է այս մասին, սակայն ատիկա տակաւին կախեալ է անոր հետագայ քաղաքական դիրքորոշումներէն, որոնք կը վերաբերին շրջագծային համաձայնագիրին եւ Լիբանանի ու Իսրայէլի միջեւ յարաբերութիւններու վերաբերեալ անոր մօտեցումին»:

● «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԸ»-Ը տեղեկացած է. «Հըզպալլայէն պատասխանատուներու եւ իր պաշտօնը նոր ստանձնած դեսպանի մը հետ հանդիպումը յատկացուած է Լիբանանի եւ շրջանին մէջ քաղաքական ու ապահովական զարգացումներու քննարկման, մանաւանդ շրջանային փոփոխութիւններու եւ միջազգային ճնշումի աճի լոյսին տակ ներկայ փուլի հետեւանքներուն: Յստակ չէ, թէ հանդիպումը տեսակէտներու փոխանակումո՞վ սահմանափակուած է, թէ՞ ներառած է յառաջիկայ իրադարձութիւններու վերաբերեալ որոշակի ուղերձներ»:

● 95 եւ 98 օքթան պենզիններուն գիները նուազեցան 48000 լ.ո.-ով եւ յաջորդաբար հասան 2.343.000 լ.ո.-ի եւ 2.361.000 լ.ո.-ի, մազութին գինը նուազեցաւ 31000 լ.ո.-ով եւ հասաւ 2.493.000 լ.ո.-ի, իսկ պիւթակազին գինը նուազեցաւ 4000 լ.ո.-ով եւ հասաւ 1.636.000 լ.ո.-ի:

ՌԱՅԻ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆ...

Շարունակուած 2-րդ էջէն

Պատրիարքը մտահոգութիւն յայտնեց Լիբանանի անցած նուրբ փուլին նկատմամբ, ինչպէս նաեւ ապահովական կացութեան ապագայ իրավիճակին առնչուած մարտահրաւէրներուն նկատմամբ, մասնաւորաբար հարաւային Լիբանանի մէջ լիբանանեան բանակին ու այդտեղ գործող միջազգային ուժերու դերին վերաբերեալ:

Քննարկումը նաեւ անդրադարձաւ Լիբանանի չէզոքութեան նիւթին: Թրապուլսի պատրիարքին ներկայացուց այս ոլորտին մէջ պատրաստուած ուսումնասիրութիւններն ու հետազօտութիւնները՝ ընդգծելով չէզոքութիւնը իբրեւ Լիբանանի գերիշխանութիւնն ու կայունութիւնը պաշտպանելու եւ զայն շրջանի հակամարտութիւններէն հեռու պահելու մօտեցում ընդունելու կարեւորութիւնը:

ՈՒԿՕ ԼՈՐԻՍ . . .

Շարունակուած 7-րդ էջէն

Ան սկսած է Նիսի հետ, ապա անցած է Լիոն եւ Թոթենհամ, իսկ 2024-էն ի վեր Լոս Անճելըսի մարզիկ է: Ազգային խումբին հետ ան 2008-ին սկսած է ելոյթ ունենալ եւ 2023-ի յունուարին յայտարարած միջազգային ասպարէզի աւարտը:

Այժմ Լորիսի ետին են Քարիմ Պենզեմա (993 ելոյթ), Անթուան Կրիզման (964 ելոյթ) եւ Օլիվիէ Ժիրու (950 ելոյթ):

ՓԵՐԵՍ ՎՍՏԱՀ Է . . .

Շարունակուած 7-րդ էջէն

Մանչեսթըր Սիթիի բոլոր մարզիկներուն վիճակը «ապահով» չէ, մանաւանդ որ ակումբը նիւթական դատերու մէջ կը գտնուի եւ շատ հաւանաբար պատժուի:

Արդէն իսկ կը խօսուի պատիժներու ձեւին, փոխանցումներու արգելքներուն, կէտերէ զրկումներու եւ նոյնիսկ աւելի ցած դասակարգ փոխանցելու վտանգին մասին:

Այդ պատճառով ալ բազմաթիւ ֆութպոլիստներու գործակատարներ այժմէն իսկ յարմար խումբեր կը գտնեն իրենց մարզիկներուն համար, որոնք արդէն իսկ կորսնցուցած են իրենց կեդրոնացումը եւ տարեշրջանը ձեւով մը երկրորդական կը նկատեն: Անշուշտ այս ձեւի առիթէն կրնան օգտուիլ բազմաթիւ խումբեր, որոնց կարգին՝ Ռէալ Մատրիտ, որ արդէն իսկ տարիներէ կը փորձէր ձեռք ձգել Հաալանտը:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ 5 ԿՈԼ ՆՇԱՆԱԿԵՑ . . .

Շարունակուած 7-րդ էջէն

Բ. կիսախաղին Գերմանիա 17 վայրկեաններու ընթացքին «Քլոփի» ոճով ֆութպոլ կիրարկեց եւ 4 կոլ եւս նշանակեց:

Ֆլորիան Վիրց (2), Նիքօ Շլոթերպեք եւ Պրայըն Կրուտա նշանակեցին կոլերը: Մրցումին երիցագոյն կոլ-սքորըրը յետսապահ Շլոթերպեքն էր:

Քանի մը օր առաջ 7-0 արդիւնքով ջախջախիչ յաղթանակէ ետք Յունաստանի դէմ, Նետերլանտներու խումբը գըլխաւոր մարզիչ Չաւիի հետ լուծում չունէր, մանաւանդ առանց խմբապետ Վիրճիլ Վան Տայքի (վիրաւոր):

1959-էն ի վեր Նետերլանտներ այսքան ծանր պարտութիւն չէին ստացած: Այդ ժամանակ Գերմանիա 7-0 արդիւնքով յաղթած էր բարեկամական մրցումի մը:

Պէտք ըսել, որ 1910-էն ի վեր 50-րդ ճակատումն էր այս «դրացի-թշնամի»-ներու ճակատումը, ուր Գերմանիա իր 19-րդ յաղթանակը արձանագրեց 19 հաւասարութիւններու կողքին: Նետերլանտներ 12 անգամ կրցած են յաղթել Գերմանիոյ, վերջին անգամ, 2019-ին:

72 տարիներ ետք ալ Գերմանիոյ համար վերջին մրցումն էր գերմանական «Ատիտաս» վաճառանիշի շապիկներով, այս վաճառանիշով ընկերութիւնը 1954-ի Մոնտիալէն ի վեր ազգային խումբի տարազները կը հովանաւորէր: 2027-էն սկսկեալ «Նայքի» ամերիկեան ընկերութիւնը պիտի հովանաւորէ Գերմանիոյ ազգային խումբի տարազները:

Նոյն խմբակին մէջ Յունաստան 1-0 արդիւնքով յաղթեց Սեր- պիոյ, բայց դուրս մնաց կոլերու տարբերու- թեամբ: Գերմանիա, Նետերլանտներ եւ Յունաստան 11 կէտ ունին, բայց կոլերու քանակի տարբերութեամբ Յունաստան գրաւեց 3-րդ դիրքը:

Ուրբաթ օր Գերմանիա կրնայ գիտնալ քառորդ աւարտականի իր մրցակիցը, որ կրնայ ըլլալ Սպանիոյ, Անգլիոյ կամ Ֆրանսայի մակարդակի խումբ:

Բ. կարգի խումբերէն Զուիցերիա, որ արդէն իսկ ապահոված էր Ա. կարգ բարձրանալու իր տոմսը, 4-0 արդիւնքով յաղթեց Սկովտիոյ:

Սլովենիա 3-0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Մակեդոնիան: Ֆարո կղզիներ պարտութեան մատնեցին Մոլտովան, Էսթոնիա՝ Պուլկարիան, իսկ Լիթուանիա՝ Լիխթընշթայնը: Իսլանտա պարտութեան մատնեց Լիւքսամպուրկը, մինչ Ղազախստան հաւասարութիւն արձանագրեց Սլովաքիոյ հետ, իսկ Ճիպրալթար՝ Մալթայի հետ

